

Delårsrapport april 2023

Innehåll

Sammanfattning	2
Regional utveckling	6
Kollektivtrafik	11
Kultur	12
Hälsa- och sjukvård	15
Medarbetare	24
Ekonomi	32
Finansiell rapportering	45

Innehållsansvar: Koncernkontoret

Foto: Paul Björkman, Johnérs, Martina Koch, Helena Skoog, Eddie Löthman (Västtrafik), Caiaimage, Ines Sebalj, Pernille Tofte, Ellen Jansson Weist, Amanda Falkman

Sammanfattning

Året inleddes med ett fortsatt turbulent omvärldsläge som nu på allvar fått negativa följder på Västra Götalandsregionens ekonomi. Den historiskt höga inflationsnivån innebär omfattande påverkan, inte minst i form av kraftigt stigande pensionskostnader, vilka till stor del drabbar koncernen centralt. Bedömningen är att dessa under 2023 kommer att överstiga föregående års utfall med 4,5 miljarder kronor (mdkr). Detta samtidigt som årets intäkter bedöms öka avsevärt svagare än normalt, huvudsakligen till följd av lägre riktade statsbidrag än föregående år. Trots de ekonomiska utmaningarna i samhället fortsätter glädjande nog antalet arbetslösa att sjunka. I april 2023 uppgick antalet arbetslösa i Västra Götaland till knappt 50 000, vilket är 28 000 färre än under pandemin. Arbetet med den regionala utvecklingsstrategin fortgår med stort engagemang från en mängd aktörer inom territoriet.

Koncernen redovisar ett negativt delårsresultat efter finansiella poster med -564 miljoner kronor (mnkr). Resultatet avviker positivt i förhållande till budget med 328 mnkr, men är 306 mnkr lägre än motsvarande period 2022. Den positiva budgetavvikelsen förklaras av högre finansiella intäkter än budgeterat till följd av en börsuppgång i början av året. Koncernens resultat exklusive finansiella poster, vilket ger en mer rättvisande bild av hur verksamheten går, uppgår till -1 165 mnkr och avviker negativt mot budget med 273 mnkr. Helårsprognosen beräknas till -2 700 mnkr, vilket är 840 mnkr lägre än budget.

Den ekonomiska situationen för VGR:s hälso- och sjukvårdsförvaltningar är mycket svår. Under årets första fyra månader har verksamheterna en budgetavvikelse på -791 mnkr. Sjukhusens budgetavvikelse uppgår till sammanlagt -836 mnkr. Den höga inflationen påverkar ekonomin, men är inte hela förklaringen till underskotten. Den största förklaringen till sjukhusens underskott är högre antal nettoårsarbetare och dyra personallösningar med till exempel övertid och inhyrd personal. Sjukhusen bär dessutom med sig obalanser från tidigare år. Inför 2023 uppskattades dessa till cirka 2 mdkr. Sjukhusen har tagit fram åtgärdsplaner, vilka bedöms mildra det negativa resultatet med drygt 1 mdkr. Trots detta förväntas sjukhusens samlade underskott för 2023 uppgå till närmare 1,8 mdkr. En särskild organisation för ekonomi i balans är inrättad i samarbete mellan Koncernkontoret och berörda förvaltningar. Den uppkomna situationen kommer att kräva beslut på flera politiska nivåer.

Tillgängligheten till första besök och operation ligger i stort sett på samma nivå som föregående år. Andelen väntande till första besök inom 90 dagar uppgår till 69 procent (67 procent april 2022) och för operation till 64 procent (63 procent april 2022). I april hade 27 200 personer väntat i mer än 90 dagar till första besök och 11 400 till operation. Det finns utmaningar för sjukhusen att genomföra produktion enligt överenskommen plan inom samtliga verksamhetsområden, detta trots gemensam planering av nyttjande av kapacitet och produktion. Upphandlade vårdavtal avropas inte heller i den takt som är planerat. Om sjukhusen uppnår produktion i nivå med planen och remisser skickas enligt överenskommen plan till extern regi, beräknas tillgängligheten förbättras inom första besök och i viss utsträckning inom behandling/operation. Satsningarna på barn- och ungdomspsykiatri med bland annat *En väg in* och tilläggsuppdrag till vårdcentraler om ungas psykiska hälsa har gett effekt och tillgängligheten har glädjande förbättrats med 9 procentenheter, om ändock från en låg nivå (från 38 till 47 procent).

Arbetet med att öka den medicinska kvaliteten fortgår, bland annat genom standardiserade personcentrerade vårdförlopp. Under året har arbetet med att utveckla den nära vården fortsatt, bland annat genom mobila team, mobil röntgen och digitala vårdformer. Plattformen *Vård och Hälsa* har lanserats där flera e-tjänster så som digitala vårdmöten och egenmonitorering finns. Positivt är också att Sahlgrenska Universitetssjukhusets verksamhet med akutläkarbil nu permanentats och utökats, vilket gör att sköra äldre kan bedömas och behandlas i hemmet. Det är en stor utmaning att utskrivningsklara patienter ligger kvar på sjukhusen. Om kommunerna i högre grad tar

4,5 miljarder

kronor högre
pensionskostnader 2023
jämfört med 2022

hem dessa patienter kommer antalet tillgängliga vårdplatser på sjukhusen att öka markant.

Resandet i kollektivtrafiken fortsätter att utvecklas i positiv riktning och i linje med Trafikförsörjningsprogrammet. Antalet delresor uppgår i april till 316 miljoner motsvarande 90 procent av resandet innan pandemin. Jämfört med motsvarande period föregående år har resandet ökat med 21 procent, vilket även påverkat biljettintäkterna positivt. Även kulturverksamheterna fortsätter utvecklas i positiv riktning och publiken har till stor del återvänt efter nedgången under pandemin. Under perioden har exempelvis över 100 000 besök genomförts på de museer och besöksmål som finns inom förvaltningen för kulturutveckling. Under våren har förslaget till reviderad kulturstrategi varit på remiss hos kommuner, kommunalförbund och civilsamhälle för beslut i regionfullmäktige hösten 2023.

Från och med januari 2023 började den nya politiska organisationen att gälla inom VGR. Utgångspunkten var en tydligare styrning, färre regionala aktörer involverade samt renodlade ansvar och roller i syfte att skapa effektivitet, tydlighet, helhetsperspektiv och ökad synergi. Det är ett gemensamt ansvar för berörda nämnder och styrelser att utveckla och tydliggöra den politiska styrningen. Detta kommer att ta tid och kräver att nya arbetssätt och metoder efterhand kommer på plats och får genomslag. De nya nämnderna har under årets första månader fokuserat på att utforma arbetssätt, säkerställa tillämpning av uppdrag och ansvar.

Fokusområden från regionfullmäktiges budget

Prognosen för regionfullmäktiges fokusområden visar huvudsakligen på delvis måluppfyllelse. Endast tre av 21 fokusområden (14 procent) bedöms uppnås under året.

Fokusområden	Uppnås	Uppnås delvis	Uppnås inte
Kraftsamla för elektrifiering		●	
Kraftsamla för cirkulära affärsmodeller		●	
Kraftsamla för digitalisering genom omställning av arbetskraften		●	
Minska VGR:s klimatpåverkan enligt Miljömål 2030		●	
Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"		●	
Återstart för kollektivtrafiken	●		
Stärka kulturens infrastruktur		●	
Kraftsamla för fullföljda studier		●	
Detaljstyrningen av hälso- och sjukvården ska ersättas av tillitsstyrning. Mer ansvar, makt och befogenheter ska decentraliseras till första linjens chefer.		●	
Öka antalet tillgängliga vårdplatser för att minska behovet med överbeläggningar		●	
Delar av den planerade vården på akutsjukhusen ska flyttas ut till närsjukhus eller andra specialistmottagningar		●	
Stärka tillgängligheten och korta väntetiderna för både förstabesök och behandling		●	
Öka tillgängligheten och korta väntetiderna för barn och ungdomar med psykisk ohälsa		●	
Invånarnas tillgång till digitala vårdformer ska öka, liksom verksamhetens användning av digitala lösningar		●	
Vårdcentraler som erbjuder sina patienter en fast läkarkontakt ska premieras	●		
Minskat behov av slutenvård på sjukhusen genom tillskapande av fler mobila och nära vårdformer	●		
Fortsatt utveckling av första linjens sjukvård för psykisk ohälsa		●	
Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas		●	
Ett stärkt chefskap och implementering av tillitsstyrning		●	
Klara behovet av utbildningsplatser i organisationen		●	
Ökat fokus på insatser kopplade till arbetsmiljö och personalvård, avlastning och uppgiftsväxling		●	

Verksamhet

Västra Götalandsregionens verksamhet bedrivs inom de huvudsakliga områdena regional utveckling, kultur, kollektivtrafik samt hälso- och sjukvård. För att dessa verksamheter ska fungera så bra och effektivt som möjligt bidrar flera gemensamma stödfunktioner. Arbetet inom dessa områden beskrivs nedan.

Regional utveckling

Den västsvenska ekonomin återhämtade sig relativt snabbt efter nedgången på grund av pandemin under 2020 men drabbades återigen av nedgång på grund av kriget i Ukraina och osäkerhet i omvärlden. Arbetslösheten i Västra Götaland var i mitten av april 5,6 procent, vilket är en kontinuerlig minskning sedan mitten av 2020 då den låg på över 8 procent. Vi påverkas fortsatt av höga energi- och bränslepriser, räntehöjningar och vikande börskurser. En inflationstopp nåddes vid årsskiftet 2022/2023 för att under våren långsamt minska.

Genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin 2021–2030 pågår med stort engagemang från kommuner, näringsliv, akademi och civilsamhället. Insatser inom de fyra västsvenska kraftsamlingarna för elektrifiering, digitalisering, cirkulära affärsmodeller och fullföljda studier är särskilt prioriterade.

Viktiga händelser under perioden

Sverige är ordförandeland i EU:s ministerråd vilket innebär att Sverige under perioden januari-juni 2023 leder arbetet i rådet. VGR har ett arbetspaket för aktiviteter under det svenska ordförandeskapet som genomförs i samverkan med andra aktörer och som syftar till att synliggöra Västra Götaland som ett föredöme för hållbarhet, innovation och kultur.

Den 23 december 2022 beslutade regeringen att avsluta planeringen för höghastighetståg och gav samtidigt Trafikverket fyra olika uppdrag som beskriver hur de ska göra med respektive del inom nya stambanor. För stråket Göteborg-Borås innebär uppdraget att Trafikverket ska pausa arbetet till den 30 september (vissa pågående arbeten får fortsätta) och påbörja en analys där en rapport förväntas vara färdig den 30 juni 2023. Under våren har VGR haft kontinuerliga dialoger på politisk- och tjänstepersonnivå med kommuner och aktörer längs stråket med målet om en enad uppfattning om vad vi vill inför regeringens beslut om fortsättning i september.

Fokusområde:

Kraftsamla för elektrifiering

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Inom den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 finns fyra kraftsamlingar som är områden där extra fokus läggs på stärkt samverkan och samordnat utvecklingsarbete. Genomförandet sker i nära samverkan med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi, myndigheter och det civila samhället.

Genom kraftsamling elektrifiering tas ett samlat grepp om några av elektrifieringens nyckelfrågor som är av stor betydelse för utvecklingen av Västra Götalands samhälls- och näringsliv. I kraftsamlingen koncentreras insatserna till följande prioriterade områden:

- förnybar produktion
- förstärkt eldistribution
- elektrifiering av industrin
- elektrifiering av transporter

Kompetensomställningen är central och genomsyrar hela kraftsamlingen.

Det finns stora utmaningar inom kraftsamlingen. Under året har arbetet främst bestått i analyser av läget för industrin, arbetstillfällena och elförsörjning. Ett antal pågående etableringsprocesser har också stöttats. Flera av dessa etableringar innebär mer av elintensiv verksamhet i Västra Götaland. Slutsatser från analyser har lett fram till fokus på samverkans- och påverkansarbete kring elnätförstärkning och vindkraftsproduktion. Utgångspunkten har varit näringslivsutveckling, där elförsörjning bedömts vara en förutsättning för en fortsatt stark ekonomi och arbetstillfällena.

VGR har tagit initiativ till ett samarbete med Region Västerbotten, Swedish Battery Regions. Samarbetet visas upp bland annat via en riksdagsfrukost och i Almedalen i sommar. Genom kompetensinsatser för batteriindustri kommer utbildningssamverkan ske mellan Skellefteå och Göteborg. Det senare ingår i VGR:s samverkan med Göteborgs Stad och Göteborgsregionen kring etableringen av batteri- och elektrifieringsutbildningar och ett utbildningscentrum.

Fokusområde:

Kraftsamla för cirkulära affärsmodeller

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Den regionala utvecklingsstrategins kraftsamling för cirkulära affärsmodeller syftar till att bygga kompetens och påskynda omställningen hos aktörer i Västra Götaland och de stödsystem som finns kopplat till näringslivsutvecklingen.

Flera uppstarter har skett under perioden. Efter många års arbete för ett cirkulärt möbelflöde är nu *Åter i Bruk* i gång för VGR:s egna verksamheter. Syftet är att skapa en fullskalig cirkulär möbelprocess, som vid starten börjar med att hantera kontors-, konferens- och miljömöbler. Även en Cirkulär innovationsmiljö för 3D med digital prototyputveckling och mönsterkonstruktion samt ett Talangprogram inom hållbart och cirkulärt *mode* har startat, som del av *Textile Movement*.

Inom Naturbruksförvaltningen har ett 3-årigt EU-projekt startat med syfte att främja en kretsloppsbaserad produktion av grönt protein och skapa nya, cirkulära affärsmodeller. Naturbruksförvaltningen ska vidareutveckla anläggningen för grön bioraffinering på naturbruksskolan Sötåsen och vara delaktig i försök kring utfordring, markförbättring, biologisk mångfald samt textilier.

Film i Väst AB fördjupar under kommande år sitt arbete med att implementera sitt beräkningssystem för miljömässig och social hållbarhet inom filmproduktion genom att utöka sitt samarbete med bland annat SVT.

Fokusområde:

Kraftsamla för digitalisering genom omställning av arbetskraften

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Den regionala utvecklingsstrategins kraftsamling för digitalisering fokuserar på fem områden:

- näringslivets digitala transformation
- digital kompetens och lärande
- säker och hållbar digital infrastruktur
- offentlig sektors digitala transformation
- invånarens digitala delaktigheter och tillit

Den digitala omställningen som sker i företag och organisationer med automatisering och artificiell intelligens bidrar till behov av nya kompetenser. För att ta vara på de möjligheter som digitalisering ger behövs ett samspel mellan kompetensväxling, forskning, utbildning och fortbildning. AI Sweden, som VGR är en partner till, är en mötesplats för ökad samverkan inom AI och bedriver flera kompetenshöjande aktiviteter.

I studien *Digital spetskompetens* som publicerades i januari 2023 framkom att behovet av digital spetskompetens är stort men att företag också har behov av att höja den mer grundläggande digitala kompetensen hos medarbetare. Spridning av rapportens resultat pågår samt dialog om åtgärder med relevanta aktörer såsom kompetensråden, högskolorna med flera.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden har beslutat om att finansiera flera projekt som ligger i linje med studiens resultat, exempelvis *Techarenan* som stöttar små och medelstora företag i Sjuhärad med kompetenshöjande insatser inom digitalisering. Inom projektet *Digi Tour* ska företagsledningar på olika sätt stöttas i att driva en digital transformation i sina företag. Bland små och medelstora företag är behovet stort av att öka digitaliseringen och satsningen *Digiresan 2.0* stöttar små och medelstora företag i ett långsiktigt samarbete för att stärka deras digitala kompetens och mognad. Målet med att uppnå 50 företag i projektet är på god väg att uppnås.

Fokusområde:

Minska VGR:s klimatpåverkan enligt Miljömål 2030

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Miljömål 2030 utgör tillsammans med Mål för social hållbarhet VGR:s hållbarhetsmål. I mars presenterades uppföljningen av hållbarhetsmålen för 2022. Uppföljningen visade bland annat på att VGR har minskat sin klimatpåverkan från transporter, energi, medicinska gaser och köldmedia med 48 procent jämfört med 2010. En gemensam kunskapsbas och brett ansvarstagande i hållbarhetsfrågorna är betydelsefullt och under 2023 är den nya hållbarhetsutbildningen *Hållbarhet för varje människa och för vår planet* obligatorisk för alla medarbetare. Hittills har cirka 11 800 genomgått utbildningen vilket motsvarar 23 procent av VGR:s medarbetare.

11 800
medarbetare har
genomgått utbildning
i hållbarhet

Sjukhusförvaltningarna har under perioden fortsatt arbetet för att minska användningen av engångsprodukter och att minska matsvinnet. Sahlgrenska Universitetssjukhuset ser ett stort engagemang kring att undvika onödiga engångsprodukter. Skaraborgs sjukhus har startat upp ett särskilt förbättringsarbete kring matsvinn och ser en positiv utveckling. I februari invigdes *Åter i bruk* som är VGR:s interna återbruksverksamhet för att köpa och avyttra möbler, i inledningsskedet fokuseras framför allt på kontors-, konferens- och miljömöbler.

Att minska resandet såväl för personal som för patienter/deltagare genom digitala arbetsmetoder och mötesformer är något som flera förvaltningar prioriterat. Hälsan och stressmedicin erbjuder fler digitala utbildningar, föreläsningar och insatser inom företagshälsovården. Regionhälsan och Närhälsan använder ett nytt verktyg som möjliggör bättre uppföljning av körda mil. Sjukvårdsförvaltningarna satsar särskilt på övergång till förnybart HVO-bränsle för sina ambulanstransporter, något som stöds med medel från Klimatväxlingsprogrammet.

Förvaltningen för kulturutveckling rapporterar om folkbildande insatser kring hållbar omställning och biologisk mångfald samt att museernas och besöksmålen arbetar med biologisk mångfald i närmiljön utvecklas. Botaniska trädgården beskriver en avvikelse i form av upptäckta miljögifter i marken. Området planeras att renas med hjälp av växter genom så kallad fytosanering.

Åtta förvaltningar och ett bolag arbetar för att nå miljöcertifiering under 2025. Utbildning har getts till ledningsgrupper och internrevisorer, och flera förvaltningar har kommit i gång med internrevisioner. Det svåra ekonomiska läget beskrivs framför allt för sjukvårdsförvaltningarna innebära en risk för att inte kunna nå målet om miljöcertifiering.

Fokusområde:

Öka takten i "Klimat 2030 Västra Götaland ställer om"

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

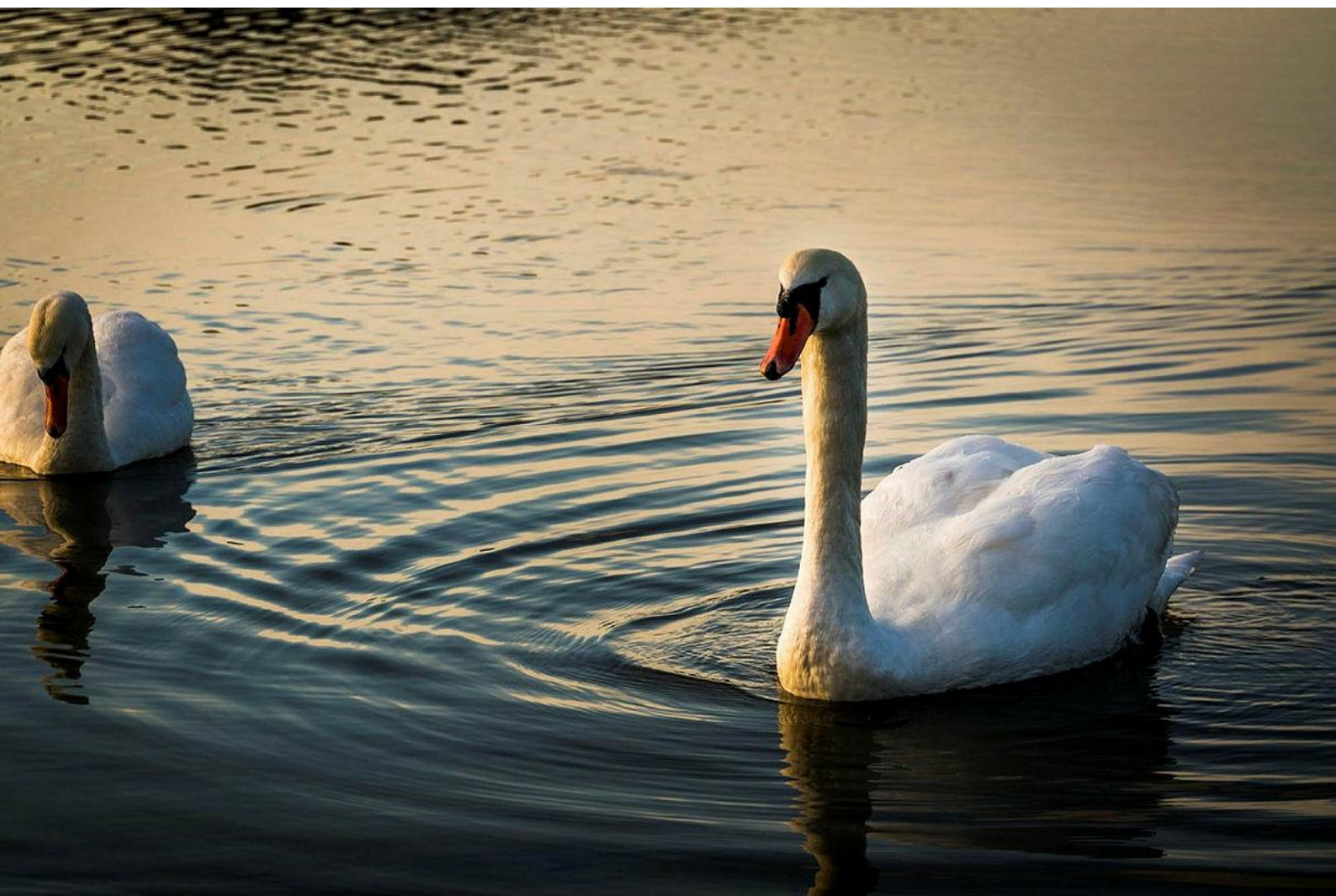
Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om är en klimatstrategi och samverkansplattform som drivs av VGR och Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Alla länets kommuner, lärosäten och närmare 200 företag deltar. De senaste åren har flera nya satsningar tagits fram för att stärka klimatarbetet. Efter beslut i regionstyrelsen 2021 finns en koldioxidbudget för Västra Götaland. Som en följd av den tillsattes Forskarråd för Västra Götalands klimatomställning vilka hittills presenterat två rapporter. Nästa rapport kommer i slutet av 2023. Rådet för industriomställning Västra Götaland började sitt arbete under våren 2022 och har under våren 2023 genomfört påverkansarbete för mer regional elproduktion i länet.

Kommunernas klimatlöften som lanserades 2020 har pågått i två år och gett goda resultat i form av genomförda klimatåtgärder. Kommunerna har i en enkät efterfrågat en fortsättning på satsningen och önskat en längre tidshorisont för genomförande. I mars skickades inbjudan ut till en ny omgång av Kommunernas klimatlöfte till alla länets kommuner. Antagna klimatlöften ska rapporteras under hösten och genomförandet sker 2024–2026 med stödinsatser från Klimat 2030.

Utifrån de goda erfarenheterna från Kommunernas klimatlöften har en liknande satsning arbetats fram som riktar sig till små- och medelstora företag i länet. Under våren beslutades om projektet Företagens klimatlöften som leds av Västsvenska handelskammaren. För att bättre tilltala målgruppen har satsningen getts namnet Klimatlöftet företag. En lista med 28 klimatlöften har tagits fram och fyra

delregionala lanseringsevents genomförts under april och maj. Företagen har till sista september att anta klimatlöften och därefter ges företagen stöd i genomförandet under ett års tid. Under våren förbereds ett program med stödinsatser bestående av webinarier, träffar för erfarenhetsutbyte med mera.

Det sker en kontinuerlig analys av hur insatserna i Klimat 2030 bidrar till att uppnå de regionala klimatmålen och den regionala utvecklingsstrategin. I april startade arbetet med en extern utvärdering om insatserna i Klimat 2030 genomförs på ett kraftfullt och effektivt sätt. Resultatet är planerat att vara klart i oktober.

Kollektivtrafik

Under 2022 gjordes 299 miljoner resor med Västtrafik (exkl. sjuk- och färdtjänstresor), vilket är en ökning med 29 procent jämfört med 2021 och en minskning med 15 procent jämfört med 2019. Pandemin och olika nivåer av restriktioner har från 2020 haft en stor påverkan på resandet med kollektivtrafiken. I februari 2022 upphörde dock de flesta restriktioner att gälla, och sedan dess har resandet återhämtat sig.

I början av året låg resandet på ungefär 85 procent av 2019 års resor och i slutet av april nådde resandet upp till 90 procent av 2019 års resande. Den positiva utvecklingen gäller för alla trafikslag, men tåg är det trafikslag där resandet ligger strax över 2019 års nivåer.

Fokusområde:

Återstart för kollektivtrafiken

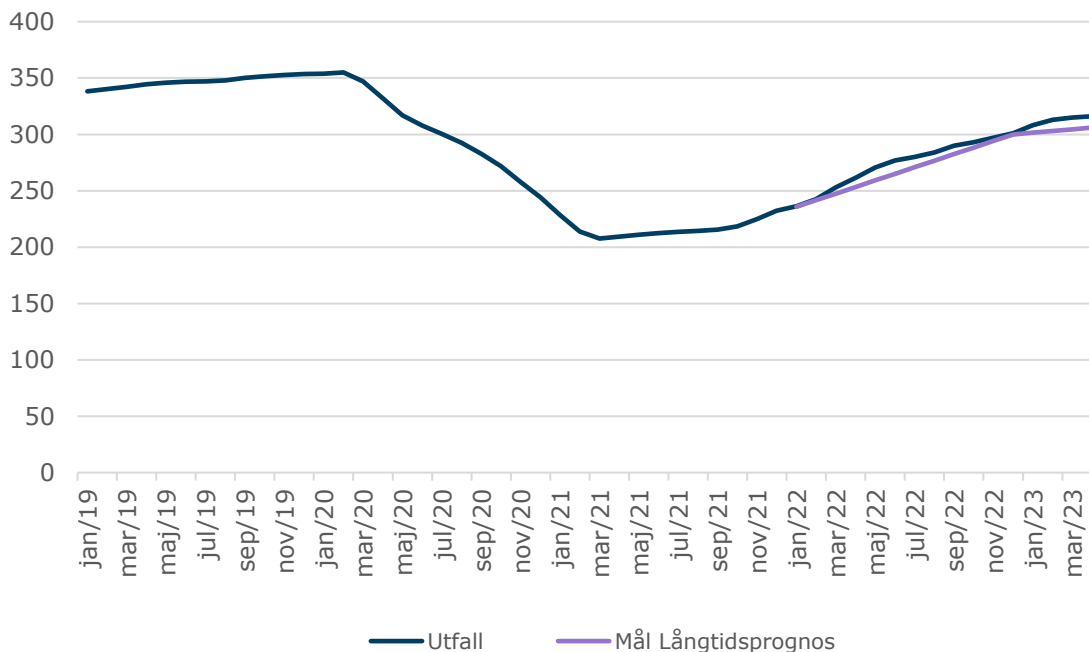
● Fokusområdet kommer att uppnås

Resandet i kollektivtrafiken fortsätter att utvecklas i positiv riktning. I april var rullande årsvärde 316 miljoner resor, vilket är en ökning med 20 procent jämfört med 2022. Detta motsvarar cirka 90 procent av nivåerna innan pandemin. Kollektivtrafikens marknadsandel har på liknande sätt fortsatt att öka till 31 procent (rullande årsvärde). Den samlade andelen gång, cykel och kollektivtrafikresor uppgår nu till 39 procent vilket är samma nivå som innan pandemin.

Revidering av trafikförsörjningsprogrammet har startat. Programmet tas fram i bred samverkan med kommunerna. Det nya programmet förväntas beslutas under 2025.

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden har under perioden avsatt medel till pilotprojekt med dynamisk kollektivtrafik där syftet är att undersöka och testa resenärsanpassade och resurseffektiva lösningar.

Diagram 1. Miljoner delresor inom kollektivtrafiken (rullande årsvärde)

En av Västtrafiks elbussar under laddning på Heden. Det finns 19 laddstolpar på 13 olika ställen runt om i Göteborg likadana som denna. Det är 145 elbussar som använder dem, samtliga Volvo ledbussar. Laddkapaciteten är 300 kW.

Kultur

Under perioden har VGR:s egna kulturbolag haft en bra start och publiken har i stort återtjänat efter pandemin. Några bolag ser dock ett annat köpmönster än tidigare vilket kan försvåra prognostisering av beläggning och försäljning.

Behovet av insatser för återstart av kulturen efter pandemin är fortsatt stor, exempelvis finns stort behov av kompetensförsörjning- och utveckling. Det gäller bland annat arrangörer och arrangörsutveckling samt förutsättningar för det fria kulturlivet. Båda dessa områden är också starkt kopplade till frågor om civilsamhället och dess betydelse för ett lokalt kulturliv och utbud.

Viktiga händelser under perioden

Under våren är kulturstrategin för Västra Götaland 2024–2027 ute på remiss till bland annat kommuner, kommunalförbund, kultursektorn och civila samhället efter en intensiv dialoghöst med berörda. Kulturstrategin är en av VGR:s fyra måldokument och planeras att beslutas av regionfullmäktige under hösten 2023.

Under perioden har 107 804 besök genomförts på de muséer och besöksmål som ligger under förvaltningen för kulturutveckling. Göteborgs Botaniska Trädgårds stora event Hanami – körsbärspicknik för att fira vårens ankomst – besöktes av drygt 20 000 personer.

Fokusområde:

Stärka kulturens infrastruktur

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

VGR strävar efter att skapa en stark och välplanerad kulturinfrastruktur som binder samman olika kulturinstitutioner i Västra Götaland. Målet är att hantera utmaningar som uppstått på grund av pandemin och dra nytta av den snabba digitala utvecklingen för att återstarta kulturlivet.

Kulturnämnden ger långsiktigt stöd till 33 organisationer, inklusive de egna kulturbolagen GöteborgsOperan AB, Film i Väst AB, Göteborgs Symfoniker AB och Regionteater Väst AB. Under 2023 inleds arbetet med att utforma nya långsiktiga uppdrag för dessa organisationer för perioden 2025–2028, baserat på en nyligen reviderad kulturstrategi.

Under Göteborg Film Festival genomfördes det sjätte filmpolitiska toppmötet i samarbete med VGR. Toppmötet samlade nationella, regionala och lokala politiker och tjänstepersoner för att tillsammans med filmbranschen och landets regionala produktions- och resurscentrum diskutera utvecklingen av den svenska filmpolitiken.

Folkhögskoleförvaltningen har i uppdrag att erbjuda en arena för folkbildning där arbetet har fortsatt och utvecklats med kulturella möten genom bland annat föreläsningar, utställningar och konserter på förvaltningens folkhögskolor. Samtidigt fortsätter samarbetet med andra folkhögskolor, studieförbund och föreningar för att ge alla en plats och möjlighet att möta kultur i olika former. Fram till sista april i år har 38 kulturprogram genomförts, vilket är en ökning jämfört med tidigare år.

Fokusområde:

Kraftsamla för fullföljda studier

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Den regionala utvecklingsstrategins kraftsamling för fullföljda studier syftar till att ge barn och unga i Västra Götaland de allra bästa förutsättningarna för en bra start i livet och för god hälsa, utbildning och framtidstro. Arbetet sker i nära samarbete mellan kommuner och VGR, men även med det civila samhället, myndigheter och akademien. Tillsammans har aktörerna valt att fokusera på fyra insatsområden:

- psykisk hälsa
- föräldrar som resurs
- läs- och språkutveckling
- barn och ungas motivation och framtidstro

Arbetet bedrivs bland annat genom fyra delregionala kunskapsnoder för Fullföljda studier. Kunskapsnoderna finns i Göteborgsregionen, Fyrbodal, Skaraborg och Sjuhärad/Boråsregionen och ger verksamhetsnära metod- och processtöd för kommuner och det civila samhället för barn och unga ska få de bästa möjliga förutsättningarna att fullfölja sina studier. Noderna samlar bland annat skolchefer, socialtjänstchefer, folkhälsosamordnare, kommunalt aktivitetsansvariga och vårdsamverkansgrupper.

De sex science centren i Västra Götaland som VGR finansierar bidrar till arbetet med fullföljda studier genom att verka för ökad motivation och lust till lärande hos barn och unga och för en meningsfull fritid. Några jobbar nära skolorna med anpassat stöd till enskilda hemmasittare, baserat på science centers kompletterande pedagogiska utbud.

Två andra exempel är: Navets arbete för barn och unga i socioekonomiska utsatta områden i Borås och Universeums satsning Ungas Kraft som genomförts med fokus på ökad motivation och att motverka skolavhopp.

I januari startade två sociala investeringsprojekt, ett med fokus på att stärka föräldraförmågan och öka motivation och framtidstro hos föräldrar och barn i högstadieåldern. Totalt pågår 17 sociala investeringsprojekt i Västra Götaland som är finansierade av miljö- och regionutvecklingsnämnden och är en viktig del i de gemensamma satsningar som görs tillsammans med hälso- och sjukvården.

Förvaltningen för kulturutveckling har i uppdrag att främja barn och ungas lust att läsa och klara sina studier liksom att stödja biblioteken i deras arbete. Under perioden pågår arbete med Unga läsambassadörer, läsfrämjande insatser inom skolan i Hjällbo samt Leading to Reading i Biskopsgården, en läsfrämjandemetod med unga läsinspiratörer som läser tillsammans med lässvaga barn i åldrarna 7–15 år med fokus på lustläsning.

Hälso- och sjukvård

Arbetet med att öka den medicinska kvaliteten fortsätter. Arbetsformerna i kunskapsstyrningen är på plats och har intensifierats. Ett flertal vårdförlopp befinner sig i startfasen för införande medan en del är i planeringsstadiet. VGR utvecklar i dagsläget 23 av 28 möjliga standardiserade personcentrerade vårdförlopp.

Utvecklingen av mobila vårdformer och den nära vården fortgår. Flera utförare rapporterar dock en minskad andel digitala vårdmöten. Arbete med att stärka förutsättningarna för en alltmer kraftfull utveckling av den nära vården med digitalisering som möjlighet pågår.

VGR:s sjukhus klarar inte vårdgarantin till första besök och tid till behandling/operation. Satsningarna inom barn- och ungdomspsykiatri visar på en positiv effekt på måluppfyllelsen för första besök och utredning. Vårdcentralerna når en hög måluppfyllelse både när det gäller kontakt med vårdcentralen samma dag och medicinsk bedömning inom tre dagar. VGR ligger när det gäller telefontillgänglighet cirka tio procentenheter över det nationella snittet på 83 procent och ca fem procentenheter över det nationella snittet för bedömning inom tre dagar på 87 procent.

Viktiga händelser under perioden

Den strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inrättade en beredning för psykisk hälsa. Beredningens huvuduppgift är att bereda ärenden till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden inom området psykisk hälsa.

Regionstyrelsens personalutskott har överfört uppdrag om kompetensförsörjning med utbildningsinsatser till legitimerade yrken och medel i enlighet med beslut till den Operativa hälso-och sjukvårdsnämnden.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har tilldelat medel att fördela mellan utförarstyrelser för att stärka bemanningen inom förlossningsvården samt medel för genomförandet av utvecklingsprojektet.

Regionfullmäktige beslutade i april att alarmeringstjänsten i Västra Götalandsregionen ska bedrivas i en ny form av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och SOS Alarm AB. Detta kommer att ske i samband med att det nuvarande avtalet upphör den 30 september 2024. Beslutet innebär att SOS Alarms operatörer tar emot samtalen till 112, gör en första bedömning och prioriterar behovet av ambulans. Dirigeringen av ambulansresurser samt fördjupad bedömning och prioritering av larm som inte är direkt livshotande ska bedrivas av Sjukvårdens Larmcentral.

Fem projekt från Regionhälsan har beviljats medel från Innovationsfonden i syfte att ta vara på nya idéer från medarbetare och verksamheter inom hälso- och sjukvården. Exempelvis arbete kopplat till barn- och unga med psykisk ohälsa i primärvården samt kommunikationsplattform för fysisk aktivitet på recept.

Fokusområde:

Detaljstyrningen av hälso- och sjukvården ska ersättas av tillitsstyrning. Mer ansvar, makt och befogenheter ska decentraliseras till första linjens chefer.

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

marHälso- och sjukvårdsförvaltningarna har fortsatt arbetet med att stärka tillitsstyrningen. Förutsättningar har säkerställts genom utvecklingsdialoger med verksamheter och genom riktade utbildningsinsatser, främst till chefer på alla nivåer. Metoder för daglig styrning, ständigt förbättringsarbete och visualisering av mål och resultat införs löpande. Kortare beslutsvägar genom delegering av beslutsmandat till verksamhets- och enhetschefer bidrar till snabbare beslut och därigenom också ett snabbt genomförande av beslut.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har tagit ett ytterligare steg genom att verka för administrativ förenkling, vilket ska återspeglas i beslutsunderlag och styrdokument inom ramen för nämndens ansvar, exempelvis tecknade avtal, uppdrag och Krav- och kvalitetsböcker. Ett ytterligare exempel är Sahlgrenska Universitetssjukhusets chefsutvecklingsprogram för första linjens chefer och avdelningschefer. Programmet bygger på utvecklande ledarskap där tillit till medarbetaren är en viktig utgångspunkt. Målet är att omsätta kunskap i handling vad gäller förändringsledning, hållbart och effektivt ledarskap och målstyrning.

Fokusområde:

Öka antalet tillgängliga vårdplatser för att minska behovet med överbeläggningar

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Samtliga sjukhus i VGR har en hög beläggingsgrad inom den somatiska vården medan den psykiatriska vården har mer ändamålsenlig beläggingsgrad på de flesta sjukhus. Mobila team inom psykiatrin och fortsatt utvecklingen av brukarstyrd inskrivning

har minskat behovet av slutenvård. En mängd åtgärder pågår, vilka sammantaget förväntas bidra till att minska problemet med överbeläggningar.

Operativa hälso-och sjukvårdsnämnden verkar för att öka antalet tillgängliga vårdplatser genom dialoger med utförarstyrelser kring vård som kan skiftas ut till annan vårdnivå, vilket alla har ett ansvar för att bidra till.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har i april ökat antalet vårdplatser. Överbeläggingsgraden är fortfarande på en hög nivå med en stor variation mellan olika verksamheter. Det pågår fortsatt ett stort arbete med att säkra bemanning, uppgiftsväxla mellan befintliga och till nya personalkategorier samt att införa vårdomfattningsmätning för att bättre matcha behov med resurs. Likande åtgärder arbetar även andra sjukhus med.

Sjukhusen har påbörjat ett förberedande arbete med att framgent kunna planera slutenvårdsresurser utifrån behov, i enlighet med Socialstyrelsens kommande riktvärden för vårdplatstillgång, vilket i sin tur utgår från befintlig produktion av vård dagar. Beräkningar pågår för att översätta hur många vårdplatser som behövs för att nå målet på högst 90 procent beläggingsgrad. Planen är att antalet disponibla vårdplatser fastställs för respektive verksamhet och bemanningen utifrån detta.

Sjukhusen i väster har upprättat handlingsplaner och gör ett verksamhetsövergripande arbete kring akut- och slutenvårdsflöde för att minska problemet med överbeläggningar och förbättra arbetsmiljön. Ytterligare en vårdavdelning har öppnats på Kungälv's sjukhus utifrån arbetet med utskiftning av patientvolymen från Sahlgrenska Universitetssjukhuset till Sjukhusen i väster.

Södra Älvsborgs Sjukhus fortsätter arbetet genom förändring av arbetssätt och utvecklar vårdformer som i första hand ges digitalt, på mottagning eller dagvård. SÄS arbetar för att i allt högre omfattning bedriva nära vård, i samverkan med primärvården och kommunerna.

Ett antal sjukhus har påbörjat ett förberedande arbete för att kunna planera slutenvårdsresurser utifrån behov utifrån Socialstyrelsens kommande anvisning om riktvärde för vårdplatstillgång.

Det finns fortsatt många utskrivningsklara på sjukhusen. Arbetet behöver intensifieras, både när det gäller samarbetet med vårdcentraler och kommuner, men även när det gäller hur VGR arbetar med in- och utskrivningsprocessen.

Fokusområde:

Delar av den planerade vården på akutsjukhusen ska flyttas ut till närsjukhus eller andra specialistmottagningar

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Överföring av vård från Sahlgrenska Universitetssjukhuset till Sjukhusen i väster/Kungälv's sjukhus med öppning av nya vårdplatser på Kungälv's sjukhus pågår.

Omstyrning av ambulanser och remisser har genomförts. Kvarstår att styra om är det gående akutflödet vilket planeras att genomföras under första kvartalet 2024. Omstyrningen har försenats i väntan på en ombyggnation av akutmottagningen som genomförs för att möjliggöra mottagandet av fler patienter.

Planering för ibruktagande av nya Högsbo närsjukhus vid årsskiftet 2023–2024 fortgår enligt plan. Mycket arbete kvarstår för att säkerställa genomförandet. Två centrala frågor är kompetensförsörjning samt att rikta om remisser till Högsbo.

Förstudien av Närsjukhuset Wieselgrensplatsen är klar och bereds i samband med investeringsplanen 2024–2026. Närsjukhuset väntas inte kunna vara i drift vid årsskiftet 2029/2030 då avtalet med Catio Lundby löper ut. Ett arbete pågår för ett framledes omhändertagande av patientflöden.

Den operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om fortsatt uppdrag till NU-sjukvården gällande närsjukhusen i Fyrbodals samt tillskrivit den strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden i frågan.

Projekt Skene närsjukhus löper på enligt beslutad tidplan. Verksamhetsinnehållet väntas konkretiseras under maj 2023.

Ett fortsatt arbete pågår med att ta fram Målbild 2030 med strategier för en verksamhet i balans för Skaraborgs sjukhus i sin helhet. Målbilden utgör grund för beslut om verksamhetsinnehåll vid Falköping, Lidköping, Mariestad och Skövde. Strategin är att vård ska i stor utsträckning bedrivas hemma eller i öppna vårdformer för ökad trygghet, kvalitet och säkerhet. Digitaliseringens möjligheter beaktas.

Fokusområde:

Stärka tillgängligheten och korta väntetiderna för både förstabesök och behandling

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

VGR arbetar ständigt med att förbättra tillgängligheten inom hälso- och sjukvården. Med hjälp av gemensamma satsningar ska patienterna i Västra Götaland få rätt vård i rätt tid. VGR klarar dock inte vårdgarantin till första besök och operation och det är främst beroende av att inte hela uppdraget/samlade volymer genomförs. Trots insatser för att öka genomförandet är det svårt att i efterhand ta igen förlorad produktion och genom det korta väntetiderna, särskilt inom behandling/operation. En nationell jämförelse visar att VGR har en måluppfyllelse som motsvarar genomsnittet i Sverige. Detta ska ses mot att VGR tidigare legat under rikssnittet.

Diagram 2. Måluppfyllelse andel väntande till första besök inom 90 dagar

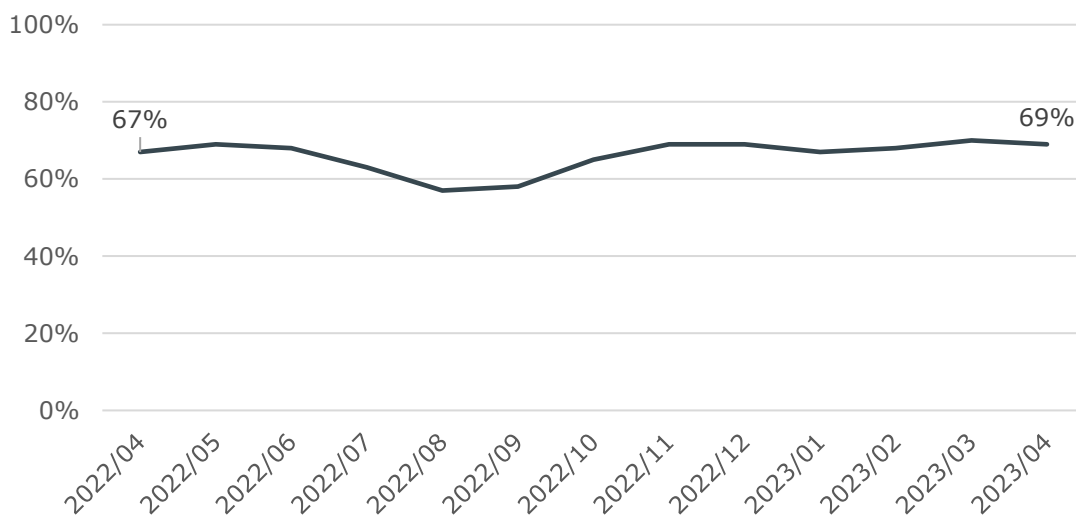
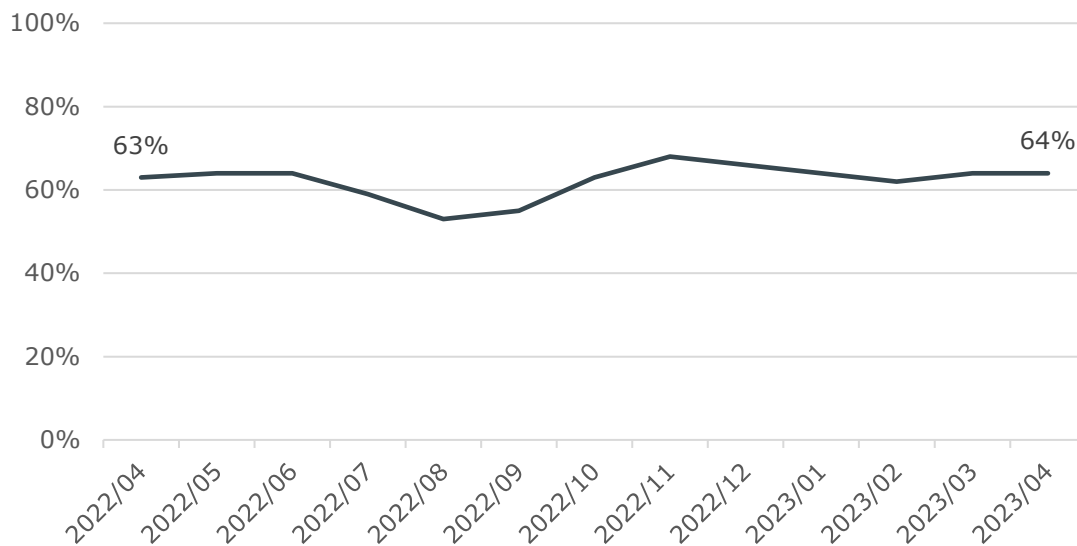

Diagram 3. Måluppfyllelse andel väntande till operation inom 90 dagar

Med den planerade produktionen i egen och extern regi, bedöms måluppfyllelsen vid årets slut bli 74 procent till första besök och 66 procent till behandling/operation. Prognosen visar på en försämrad måluppfyllelse till behandling/operation då produktionstakten är lägre än planerad.

Det finns utmaningar för sjukhusen att genomföra produktion enligt överenskommen plan inom samtliga verksamhetsområden, detta trots gemensam planering av nyttjande av kapacitet och produktion. Upphandlade vårdavtal avropas inte heller i den takt som är planerat. Om sjukhusen uppnår produktion i nivå med planen och remisser skickas enligt överenskommen plan till extern regi, beräknas tillgängligheten förbättras inom första besök och i viss utsträckning inom behandling/operation.

Fokusområde:

Öka tillgängligheten och korta väntetiderna för barn och ungdomar med psykisk ohälsa

● Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Ett antal regiongemensamma förbättringsarbeten pågår för ökad tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri. Under 2022 startade *En väg in*, en regiongemensam enhet med uppdrag att triagera inflödet av remisser för barn och unga 0–17 år med psykisk ohälsa. *En väg in* är en satsning där Västra Götalandsregionen gemensamt underlättar för barn och unga med psykisk ohälsa att enklare hitta rätt i vården och att få den hjälp de behöver. Verksamheten har resulterat i bättre tillgänglighet till första besök. När enheten är uppe i full produktion kommer BUP inom övriga förvaltningar få avlastning och kunna arbeta bort sina köer med patienter som väntar på utredning och behandling.

Regionhälsan startade i slutet av förra året *Föräldrarådgivning online*, en lättillgänglig väg för småbarnsföräldrar att få rådgivning av psykolog. Under första kvartalet 2023 har cirka 250 föräldrar fått ett rådgivande videosamtal.

Det finns 27 vårdcentraler med tilläggsuppdraget för Ungas psykiska hälsa (UPH). Antalet vårdkontakter har ökat under första kvartalet. Ett arbete har påbörjats med att följa upp systemeffekter kopplat till införandet av tilläggsuppdraget Ungas psykiska hälsa.

UPH-mottagningarna erbjuder kognitiv beteendeterapi via nätet även till barn och unga med ångestproblematik. Ungdomar, från 16 år och uppåt, kan erbjudas behandlingar motsvarande det som erbjuds vuxna.

Fokusområde:

Invånarnas tillgång till digitala vårdformer ska öka, liksom verksamhetens användning av digitala lösningar

● *Fokusområdet kommer delvis att uppnås*

Digitaliseringen möjliggör ökad tillgänglighet till vårdkontakter. En personcentrerad vård kan bedrivas nära patienten med involvering och delaktighet. Den förnyade omställningsstrategin av hälso- och sjukvården visar på tydliga riktningar för fortsatt utveckling av digitala lösningar.

Införande pågår av nya plattformen *Vård och hälsa* vars syfte är att skapa nya möjligheter och nyttor för invånare och patient. I appen finns flera e-tjänster såsom digitala vårdmöten, egenmonitorering och möjligheten att söka vård. Det är i linje med utgångspunkten att allt en patient kan göra digitalt ska en patient kunna göra digitalt. Från och med februari finns möjligheten att söka vård digitalt och efter ett par månader är det cirka 400 patienter som använt tjänster. Sedan start av digitala kallelser i november 2022 har 73 687 patienter fått sinta kallelser digitalt.

Arbetet med åtgärder för att öka andelen digitala vårdmöten pågår löpande. Trots det har flera förvaltningar utmaningar med att förbättra resultatet. Flera hälso- och sjukvårdsförvaltningar rapporterar en minskad andel digitala möten. Totalt ligger VGR långt under målet om 20 procent digitala vårdmöten. Närhälsan har högst andel följt av Regionhälsan och Habilitering & Hälsa medan sjukhusförvaltningarna har ett sämre utfall. Arbetet pågår med att förbättra andelen digitala vårdmöten genom att identifiera patientgrupper där digitala vårdmöten kan vara ett förstahandsalternativ. De

verksamheter som använder sig mest av digitala vårdmöten är psykiatri och verksamheter som arbetar med barn och unga. Användandet inom geriatrik, rehab och neurologi har ökat rejält under kvartalet.

Förvaltningarna implementerar taligenkänning enligt plan. Taligenkänning innebär att en person som ska skriva in text i journal kan tala in texten som då skrivs automatiskt. Piloter är i gång eller på gång och under hösten kommer det ett breddinförande ske.

Fokusområde:

Vårdcentraler som erbjuder sina patienter en fast läkarkontakt ska premieras

 Fokusområdet kommer att uppnås

En del i ett personcentrerat arbetssätt är att patienten och vårdprofessionen har en god relation, så att ett partnerskap kan uppstå. För att möjliggöra den relationen är en god kontinuitet en viktig förutsättning. Kontinuitet i vården kan utgå från en fast läkarkontakt, en fast vårdkontakt eller ett helt vårdteam med flera olika professioner. Enligt lag ska patienter ges möjlighet att få tillgång till och välja en fast läkarkontakt i primärvården. Syftet med fast läkarkontakt är kontinuitet framför allt med patienter som har flera kroniska sjukdomar.

Det finns en särskild stimulanssättning till de vårdcentraler som kan erbjuda en fast läkarkontakt för minst 70 procent av sina listade patienter. Huvuddelen av vårdcentralerna både inom egen regi och privata leverantörer erbjuder fast läkarkontakt och visar på hög måluppfyllelse.

Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden har även fördelat statsbidrag för god och nära vård till insatser för ökad kontinuitet, tillgänglighet och delaktighet.

Fokusområde:

Minskat behov av slutenvård på sjukhusen genom tillskapande av fler mobila och nära vårdformer

 Fokusområdet kommer att uppnås

Hälso- och sjukvårdsförvaltningarna gör insatser för patienter där det medicinska och omvårdnadsmissiga behovet kan omhändertas i hemmet. Utvecklingen av mobila och nära vårdformer bygger oftast på samverkan mellan vårdaktörer och huvudmän och har olika inriktning. Sjukhusen har sedan tidigare närsjukvårdsteam som tillhandahåller specialiserad vård i hemmet. En utveckling som ökat på senare tid är att vissa närsjukvårdsteam också erbjuder distanskontakter och har utökat tillgängligheten kvällstid under vardagar och helger dagtid. Flera närsjukvårdsteam utför också akuta bedömningar i de fall det är klarlagt att det inte krävs insatser av läkare.

Ett ytterligare sätt att minska behovet slutenvård är att stödja primärvården och kommunerna med geriatrisk kompetens till följd av en åldrad befolkning. Det görs exempelvis genom utbildningsinsatser och digital konsultation. Flera vårdcentraler har möjlighet till konsultation från specialiteter på sjukhusen genom så kallad *specialist direkt*, en direktlinje till specialisterna. Genom det får vårdcentralens personal snabbt råd och stöd kring en patient när behov uppstår.

Inom ambulans- och prehospital akutsjukvård på Sahlgrenska Universitetssjukhuset har verksamheten med akutläkare i akutläkarbil nu permanentats och verksamma tider ska successivt utökas. Det handlar om att bedöma och behandla sköra äldre patienter i

hemmet eller på boenden samt att organisera mer ändamålsenliga processer genom samverkan med primärvård, kommunal vård och omsorg samt specialistvård utanför akutmottagningarna. Verksamheten har vidare tillsammans med Radiologi haft ett pilotprojekt med mobil röntgenutrustning som nu också permanentats. Teamet har inriktning dels mot sköra äldre på boenden, eller i eget hem med frågeställning bäcken- eller höftledsfraktur, dels mot kriminalvården där det är omständligt att transportera in personer med misstänkt fraktur till sjukhus.

Utförarna har flera olika former av mobil vård, exempelvis:

- Akuta bedömningsteam
- Sjukhusansluten barnsjukvård i hemmet
- Neonatal sjukvård i hemmet
- Avancerad psykiatri i hemmet för barn och vuxna (även äldrepsykiatri)
- Team för beteendemässiga och psykiatriska symtom vid demens
- Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
- Palliativa resursteam

Närhälsan har under flertalet år arbetat med mobila vårdteam i delregional samverkan och tillgång till hemsjukvårdsläkare visar på en god täckningsgrad.

Arbete pågår med att starta upp nya mobila team inom Fyrbodalen där vårdcentralerna har en central roll. Ett arbete har också inletts för samarbete mellan Skaraborgs Sjukhus och Närhälsan om direktinläggningar och snabbt omhändertagande i primärvård efter akutbesök.

Fokusområde:

Fortsatt utveckling av första linjens sjukvård för psykisk ohälsa

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Vårdcentralerna har i uppdrag att tillgodose behov till personer med psykisk ohälsa, sjukdom och funktionsnedsättning.

I Västra Götalandsregionen finns 27 vårdcentraler med tilläggsuppdrag för Ungas Psykiska Hälsa. Målet är att erbjuda stöd till barn och unga (6–17 år) och deras familjer i form av korta behandlingsinterventioner, enskilt eller i grupp.

Ett flertal vårdcentraler i Skaraborg har infört *samverkan barn och unga*. Det är ett samlingsbegrepp för satsningar på lokal verksamhetsnära samverkan för tidig upptäckt och samordnad nära vård och stöd för barn och unga med psykisk ohälsa. Samverkan kan ske enligt olika modeller, men gemensamt är ett lokalt operativt arbete där vanligtvis skola, elevhälsa, primärvård och socialtjänst ingår. *Samverkan barn och unga* vänder sig till alla som arbetar med samverkan för barn och unga, 0–20 år.

Ett utvecklingsarbete har fortsatt på lokal nivå om införandet av småbarnsteam som ett komplement till barnvårdscentralerna. Arbetet sker i samverkan mellan sjukhus, primärvård och kommun och riktar sig till barn mellan 0–5 år med utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser. Småbarnsteamerna ska bidra med snabba bedömningar och insatser under en period av nio veckor fram tills en hållbar plan är framtagen.

Närhälsan fortsätter sitt införande av primärvårdsanpassat arbetssätt för psykisk ohälsa, även kallat integrerad beteendehälsa. Arbetssättet har under 2022 studerats i ett forskningsprojekt som bland annat visar på kortare väntetid till första insats genom användning av primärvårdstriage och förbättrat samarbete mellan olika professioner.

27
vårdcentraler
med
tilläggsuppdrag
om ungas
psykiska hälsa

Medarbetare

Västra Götalandsregionen består av närmare 57 000 anställda. Tillsammans bidrar vi varje dag till en tillgänglig och produktiv hälso- och sjukvård samt en hållbar och innovativ region.

Medarbetare

Antalet nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar är i april 876 högre än i april 2022, en ökning motsvarande 2,0 procent. Under samma period ökade antalet anställda med 787 från 54 889 till 55 676 motsvarande 1,4 procent. Anledningen till att antalet nettoårsarbetare ökat mer än antalet anställda är främst att frånvaron har minskat, huvudsakligen i form av föräldraledighet. Jämfört med föregående år har flera trendskiften skett inom medarbetarområdet. Gällande ökningen av nettoårsarbetare är anledningen dels att vi sedan årsskiftet har en gradvis minskande extern personalomsättning, samtidigt som rekryteringskraften har stärkts. Detta samtidigt som långtidsfrånvaron har minskat, vilket också ökar antalet nettoårsarbetare. Ytterligare trendbrott är att sjukfrånvaron är på en lägre nivå än föregående år samtidigt som mertid och övertidstimmar har minskat.

Sjukfrånvaron för perioden januari till april var 7,7 procent, vilket är en minskning med 1,3 procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år. Sjukfrånvaron har legat på ungefär samma nivå under perioden. Den minskade sjukfrånvaron under perioden är troligen relaterad till att covid-19 har minskat i samhället.

VGR har en gemensam lönepolitik och målbild för lönestrukturen. Måluppfyllelsen mot målbilden på regionövergripande nivå var 100 procent i december 2022. Satsningen på de prioriterade yrkesgrupperna har fortsatt. 2022 års löneöversyn, inklusive tillförda medel till medarbetare inom dygnetruntvården, har gett en högre löneutveckling (7,6 procent) än för övriga yrkesgrupper (3,0 procent).

Att bereda studenterna plats är en viktig del i verksamhetens långsiktiga kompetensförsörjning, att utbilda nästa generations medarbetare. Omfattande arbete sker när det gäller utbildningsplatser inom olika yrkeskategorier. Stora förändringar pågår både för sjuksköterske- och läkarprogrammen.

Fokusområde:

Låta lönesättningen präglas av större flexibilitet, där hänsyn tas till marknadssituationen och kompetensbehov samtidigt som budget ska hållas

Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Målbild lönestruktur

VGR har en gemensam lönepolitik och målbild för lönestrukturen. Den anger vilken inriktning VGR vill att lönerna ska styras mot för olika yrken. Målet är att driva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet där vi samtidigt kan rekrytera och behålla personal på ett kostnadseffektivt sätt. För att följa arbetet med måluppfyllelsen använder VGR styrtal som mäter hur långt samtliga yrkesgrupper har kvar till målbilden för lönestrukturen. Måluppfyllelsen mot målbilden på regionövergripande nivå var 100 procent i december 2022. Det kvarstår dock prioriterade yrkesgrupper som inte nått målet inom sin befattningsgrupp. Målbilden för 2019–2022 är reviderad med en ny målbild för kommande treårsperiod. I målbilden för 2023–2025 kvarstår tidigare satsningar på de prioriterade grupperna.

Satsningen på de prioriterade yrkesgrupperna, kvinnodominerade yrkesgrupper med medellång akademisk högskoleutbildning inom hälso- och sjukvården, har fortsatt. 2022 års löneöversyn, inklusive tillförda medel till medarbetare inom dygnetruntvården, har

gett en högre löneutveckling (7,6 procent) än för övriga yrkesgrupper (3,0 procent). Målsättningen har varit att löneutvecklingen för de prioriterade yrkesgrupperna ska ha ökat mer än för övriga yrkesgrupper.

Lönespännvidd

Uppföljning av lönespännvidden för ett urval yrkesgrupper i VGR visar att spännvidden har ökat för 10 av 22 yrkesgrupper. Satsningarna på medarbetare inom dygnetruntvården har påverkat lönespännvidden negativt. Ytterligare orsaker är att startlöner höjts för 2023. För att fortsatt öka lönespännvidden är det viktigt att arbeta medvetet med individuella och differentierade löner kopplat till verksamhetens mål.

Särskild lönesatsning

Utfallet visar att den särskilda lönesatsningen 2022 till största del har höjt de för året beslutade yrkesgruppernas medellön enligt plan. Alla yrkesgrupper förutom tre har nått målet att uppnå riksnittets medellön. De yrkesgrupper som fortfarande ligger under riksnittet är dietist, sjuksköterska (specialfunktion) samt barnmorska (mottagning/rådgivning).

Fokusområde:

Ett stärkt chefskap och implementering av tillsitsstyrning

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

För att stödja förvaltningarnas genomförande av utvecklingsinsatser med syfte att stärka chefskapet har en koncerngemensam ramavtalsupphandling av organisationskonsulter genomförts. Ramavtalet har baserats på de uppdaterade riktlinjerna *Chef i VGR* och *Organisatoriska förutsättningar för chefer och medarbetare inom VGR*. Förvaltningarna har fortsatt genomfört ett flertal aktiviteter för att stärka ledarskapet med fokus på organisatoriska förutsättningar, ledningsgruppsutveckling, tillitsbaserat ledarskap, förbättringskunskap och kvalitetsdriven verksamhetsutveckling.

Underlag som syftar till att öka förståelsen för och förmågan att arbeta med begreppet tillit i en komplex organisation har utvecklats. Presentations- och workshopmaterial finns tillgängligt för de som önskar stöd i sitt arbete att tydliggöra ett önskat läge, konkretisera förflyttningar samt identifiera åtgärder som behöver vidtas.

Fokusområde:

Klara behovet av utbildningsplatser i organisationen

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Att bereda studenterna plats är en viktig del i verksamhetens långsiktiga kompetensförsörjning, att utbilda nästa generations medarbetare. Omfattande arbete sker när det gäller utbildningsplatser inom olika yrkeskategorier. Det gäller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för akademiska utbildningar, lärande i arbete för yrkeshögskolan samt arbetsplatsförlagt lärande för gymnasiestuderande inom vård och omsorg. VFU-platser erbjuds i hela Västra Götaland där det geografiska läget på sina håll beskrivs påverka tillsättning av utbildningsplatser, såsom primärvårdens utbildningsplatser i Skaraborg och Dalsland.

VGR:s verksamheter hanterar i stort uppdrag i enlighet med beställningar och genom samverkan och arbete med fördelning av praktikplatser klaras utbildningsuppdraget. I vissa fall beskrivs att arbetet med att hitta lämpliga praktikplatser för sjuksköterske-,

undersköterske- och läkarstudenter har blivit mer utmanande. Tillgång till erfarna handledare påverkar placering av studenter för sjuksköterskeprogrammet. Inom sjuksköterskeutbildningen har inte alla studenter som av olika anledningar pausat sin utbildning kunnat erbjudas plats för VFU.

Grundutbildningen till sjuksköterska står inför förändring i och med ändring i högskoleförordningen som trädde i kraft 24 februari 2023 om minsta antal timmar klinisk utbildning enligt EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv. I Västra Götaland finns fyra olika lärosäten som ger sjuksköterskeprogram med varierande tid med VFU och förändringen innebär att nya utbildnings- och kursplaner behöver utarbetas. Förberedande arbete och samverkan med lärosäten sker för att uppnå ökningen av verksamhetsförlagda timmar.

Samtliga hälso- och sjukvårdsförvaltningar står också inför utmaningar att ta hand om den ökande mängd läkare under utbildning som kommer att finnas i verksamheterna framöver. Ökningen beror på ett antal orsaker, till exempel ett nytt sexårigt läkarprogram, fler antagna studenter på läkarprogrammet, ett ökat antal AT-tjänster samt införandet av bastjänstgöring som inledande del av ST enligt den nya föreskriften HSLF-FS 2021:8. Dessutom är det ett stort tryck på sidotjänstgöringsplatser för ST-läkare. Arbete pågår både på förvaltnings- och regionövergripande nivå för att stärka förmågan att klara både utbildningsuppdraget och utbildningstjänster för läkare i organisationen.

Utbildningstjänster finns för flera yrkesgrupper, till exempel undersköterskor som vidareutbildas inom olika specialistinriktningar och sjuksköterskor inom specialist- och barnmorskeutbildning. För psykologer finns utbildningstjänster i form av praktisk tjänstgöring för psykologer.

Samverkan sker med flera olika aktörer och nätverk med betydelse för utbildningsuppdraget, både externt och internt. Sedan årsskiftet finns ett nytt läns gemensamt samverkansavtal mellan kommunerna, regionen och utbildningsanordnare i Västra Götaland avseende arbetsplatsförlagt lärande inom vård- och omsorgscollege på gymnasial nivå.

Arbetet med förutsättningar för och genomförande av handledning sker genom handledarutbildningar, förstärkning av handledarrollen, utveckling av handledningsmodell såsom Peer Learning samt genom att stimulera medarbetare att bli handledare. Utveckling av nya lärmiljöer sker, såsom regionalt projekt VFU inom simulerad miljö som har visat att det finns moment och situationer som lämpar sig att träna i simulerad miljö.

Fokusområde:

Ökat fokus på insatser kopplade till arbetsmiljö och personalvård, avlastning och uppgiftsväxling

 Fokusområdet kommer delvis att uppnås

Arbetsmiljö

Ett strukturerat systematiskt hälso- och arbetsmiljöarbete på organisatorisk nivå samt grupp- och individnivå är viktigt för samtliga medarbetare inom VGR. Exempel på detta är organisatoriska förutsättningar och en god schemaläggning som ger möjlighet till återhämtning mellan arbetspassen samt en sammanhängande semester.

Utifrån resultatet av medarbetarundersökningen pågår olika åtgärder för att förbättra arbetsmiljön inom flera områden, exempelvis genom att få en rimlig arbetsmängd och att

hinna med sina arbetsuppgifter. Som hjälp i detta arbete har flera insatser beviljats utifrån VGR:s Arbetsmiljösatsning. Satsningen ger möjlighet för VGR:s förvaltningar och bolag att söka extra resurser för att utveckla verksamhetens arbetsmiljöarbete och skapa en hållbar arbetsmiljö för medarbetarna.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för perioden januari till april var 7,7 procent, vilket är en minskning med 1,3 procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år. Det är främst den korta sjukfrånvaron, dag 1–14 som har minskat, vilket troligen är relaterat till att covid-19 har minskat i samhället. Minskningen har skett inom samtliga åldersintervall och hos både kvinnor och män. Sjukfrånvaron har legat ungefär på samma nivå från januari till april 2023.

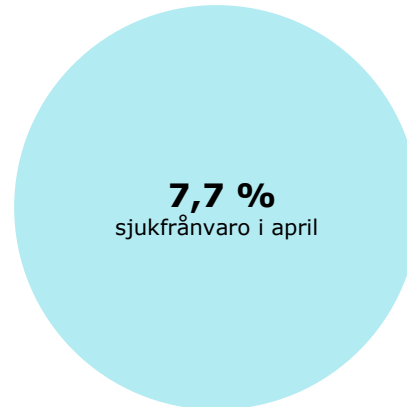
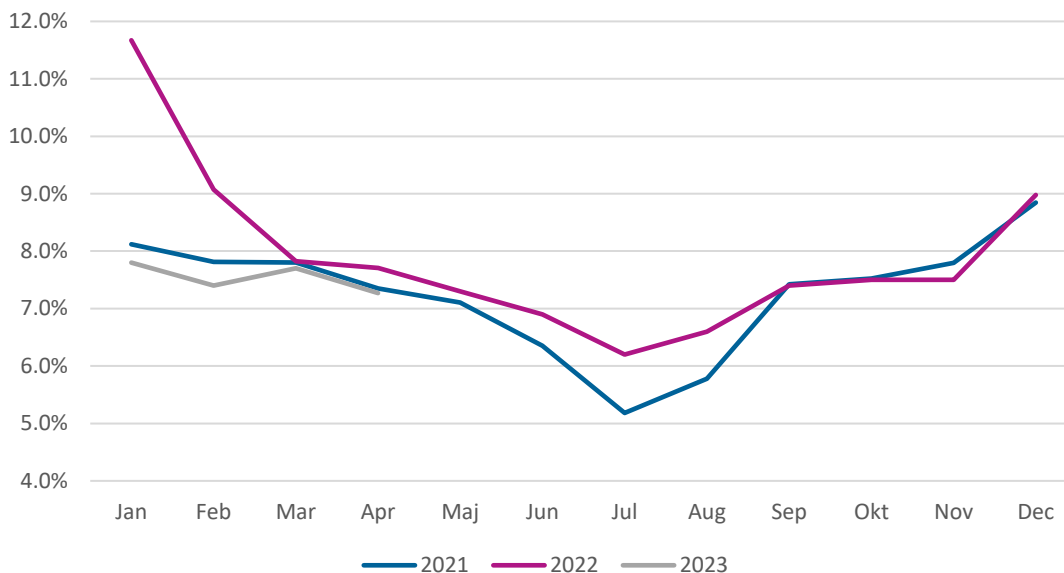

Diagram 4. Sjukfrånvaro 2021–2023

Livsstil, levnadsvanor och friskvård

Förvaltningarna är måna om att medarbetarna nyttjar sitt friskvårdbidrag och tydliggör möjligheterna till bidraget samt påminner om evenemang och motionsaktiviteter.

Utvecklingsarbete med den regiongemensamma friskvårdssatsningen *Tillsammans i VGR* pågår. Syftet är att erbjuda och samordna insatser för att medarbetare tillsammans kan trivas och må bra, att öka kännedom om och samhörighet inom VGR samt att stärka VGR som attraktiv arbetsgivare. Flera aktiviteter har tidigare påverkats av pandemin, men är nu tillbaka till samma nivå som före pandemin.

Inför 2023 har cykelutmaningen avvecklats, anledningen till detta är att man framöver vill erbjuda en bredare aktivitet och att det inte längre finns ekonomiska förutsättningar att genomföra denna aktivitet.

Avlastning och uppgiftsväxling

Det pågår arbete kring avlastning, återhämtning och uppgiftsväxling. Arbetet med uppgiftsväxling fortsätter både mellan yrkesgrupper och till nya yrkesgrupper. Syftet är att avlasta och frigöra vårdkompetens.

Den uppgiftsväxling som pågår är allt ifrån ökad grad av att patienten själv utför vissa delar så som egenmonitorering, egenvård, självcheckning och onlinetjänster till administrativ avlastning för chefer. Det finns också uppgifter som tagits över av servicemedarbetare såsom förrådspåfyllnad, slutstäd av patientrum och patienttransport. Det sker även uppgiftsväxling mellan yrkesgrupper såsom läkare till röntgensjuksköterska, sjuksköterska till undersköterska. Utöver detta tillförs också kompletterande kompetenser såsom sjukvårdsbiträden och receptarier.

Personalvolym och personalstruktur

Personalvolym

I april 2023 var antal anställda i VGR:s förvaltningar 55 676, en ökning med 787 jämfört med samma månad föregående år. Ökningen motsvarar 1,4 procent och finns främst inom tillsvidareanställda. Andelen heltidsanställda fortsätter att öka och var för tillsvidareanställda 90 procent, varav för kvinnor 89 procent och för män 95 procent. Andelen män var i april 21 procent av totalt antal anställda. Övertidstimmarna ackumulerat för januari till mars är tolv procent lägre än samma period föregående år.

Den externa personalomsättningen, exklusive ålderspension, var marginellt högre för perioden maj 2022 till april 2023 än föregående tolv månadersperiod och som genomsnitt 8,0 procent, en ökning med 0,1 procentenheter. Andel avgångar med ålderspension har under motsvarande period minskat med 0,5 procentenheter till 2,0 procent. Sedan årsskiftet har VGR:s förvaltningar en gradvis sjunkande extern personalomsättning från 8,6 procent, vilket också gäller för majoriteten av yrkesgrupperna.

Den högsta externa personalomsättningen återfinns inom personalgrupperna utbildning, kultur och fritid, sjuksköterskor och barnmorskor samt rehabilitering och förebyggande. Den lägsta personalomsättningen återfinns inom grupperna läkare, medicinska sekreterare med flera samt kök, tvätt och städ.

Personalstruktur

Antalet nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar var i april 876 högre än i april 2022, en ökning motsvarande 2,0 procent. Ökningen finns främst inom tillsvidareanställda. Antalet nettoårsarbetare har under 2023 legat på en högre nivå jämfört med föregående år.

Nettoårsarbetare är antalet anställningar justerat för sysselsättningsgrad och frånvaro som omfattar hela månaden, dock ej semester. För timavlönade redovisas antalet arbetade timmar dividerat med 165. Ökningen av nettoårsarbetare hänger till största delen samman med att fler blivit anställda, men också med en minskad frånvaro, specifikt föräldraledigheter.

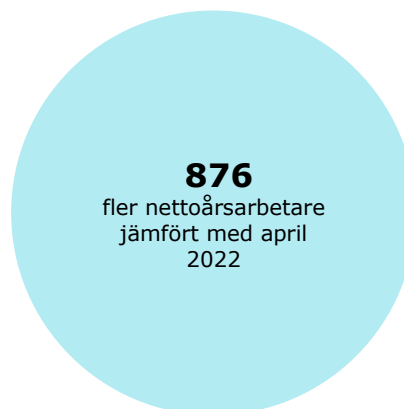
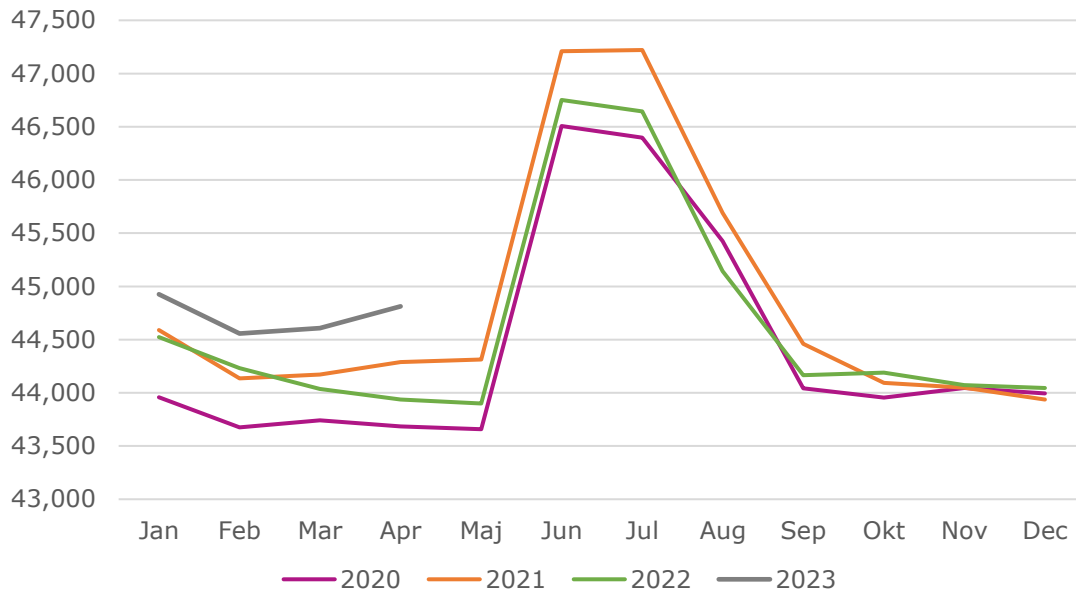

Diagram 5. Nettoårsarbetare i VGR:s förvaltningar

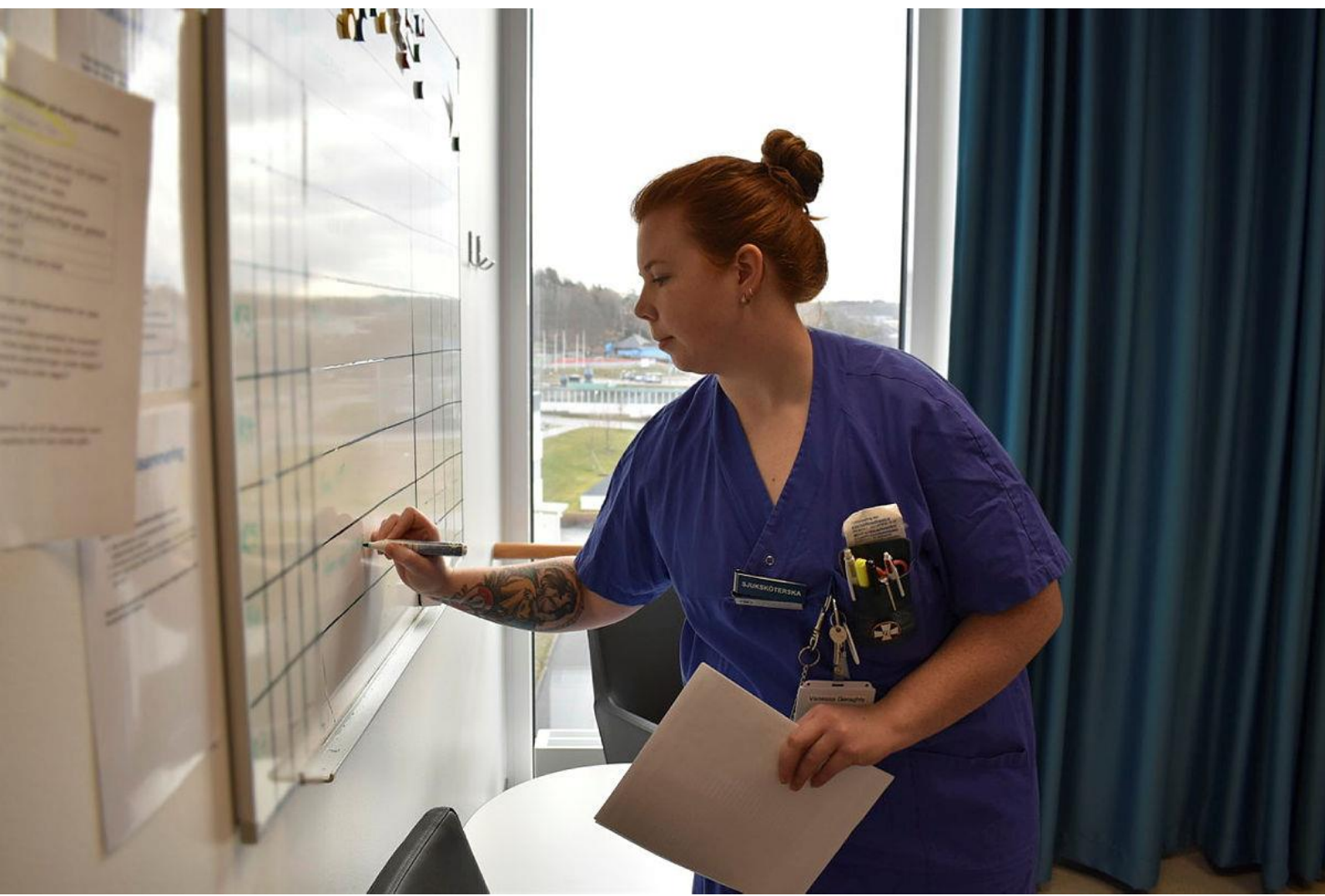
Ökningen av antal nettoårsarbetare har huvudsakligen skett inom hälso- och sjukvården bland sjukhusen och de vårdnära yrkesgrupperna undersköterskor med flera, läkare, medicinska sekreterare med flera samt rehabilitering och förebyggande. Även sjuksköterskor och barnmorskor visar en högre nivå mot föregående år i april. En viss minskning ses inom Närhälsan samt Regionhälsan. Ökningen inom serviceverksamheter avser främst förvaltningen fastighet, stöd och service. Regional utveckling ökade främst inom förvaltningen för kulturutveckling och inom regiongemensamt återfinns ökningen främst inom regionstyrelsen och däri koncernstab digitalisering.

Tabell 1. Nettoårsarbetare per verksamhetsområde i VGR:s förvaltningar

	April 2022	April 2023	Förändring	Förändring %
Hälso- och sjukvård	37 769	38 523	754	2,0
Regional utveckling	836	844	8	1,0
Serviceverksamheter	3 664	3 765	100	2,7
Regiongemensamt	1 668	1 681	14	0,8
Totalt förvaltning	43 937	44 813	876	2,0

Tabell 2. Nettoårsarbetare per personalgrupp i VGR:s förvaltningar per april 2023

	Antal	Andel	Andel	Förändring	
		män	av totalt	Antal	%
Sjuksköterskor och barnmorskor	10 772	13,6	24,0	97	0,9
Undersköterskor, skötare m.fl.	7 200	15,0	16,1	334	4,9
Läkare	5 841	46,7	13,0	140	2,4
Tandläkare	752	29,0	1,7	18	2,4
Tandsköterskor och -hygienister	1 601	1,9	3,6	-21	-1,3
Medicinska sekreterare m.fl.	2 966	3,8	6,6	117	4,1
Rehabilitering och förebyggande	3 939	16,5	8,8	114	3,0
Sjukhusteknik, labpersonal& BMA	2 121	32,2	4,7	73	3,6
Utbildning, kultur och fritid	587	28,6	1,3	-34	-5,4
Teknik, hantverkare m.fl.	1 500	75,1	3,3	40	2,7
Kök, städ och tvätt	1 546	27,8	3,5	3	0,2
Administration	5 989	24,7	13,4	-3	-0,1
Totalt	44 813	22,7	100,0	876	2,0

Ekonomi

Västra Götalandsregionen omsätter cirka 80 miljarder kronor. Merparten av finansieringen består av skatteintäkter och olika typer av statliga bidrag, men också intäkter från biljettförsäljning och patientavgifter.

Tillsammans arbetar vi för en god ekonomisk hushållning med största möjliga nytta för regionens invånare.

Ekonomi

Ekonomi ur ett makroperspektiv

Efter en tid av snabb återhämtning i den globala ekonomin efter pandemin är konjunkturen på väg att försvagas. De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir alltmer påtagliga under 2023 och 2024. Hög inflation och ökade pensionskostnader bidrar till negativa resultat. Den höga inflationen förklaras av försvagade logistikkedjor, brist på nyckelvaror och inte minst kriget i Ukraina, som bland annat medför ökade energipriser.

I Sverige minskar kommunsektorns konsumtion, samtidigt som investeringstakten och hushållens konsumtion faller, vilket innebär att BNP minskar med 1,0 procent under 2023 och svensk konjunktur antas bli svag även 2024. Först 2025 förväntas återhämtningen vara på plats. Riksbankens prognos är att inflationen vänder neråt under 2023 och under 2024 närmar sig två procent. Det finns flera osäkerheter som påverkar antagandet av gjorda prognoser, som hur länge kriget i Ukraina kommer att pågå och hur stor bristen på energi blir och om den strama penningpolitiken räcker för att sänka inflationen. Arbetsmarknaden håller emot, med en fortsatt låg arbetslöshet, vilket gör att skatteunderlaget i nominella termer utvecklas relativt bra, trots lågkonjunktur. Prognosen för skatteunderlaget är att det kommer öka nominellt med 4,3 procent under 2023 och 4,0 procent 2024. Realt sett är dock utvecklingen av skatteunderlaget sjunkande och minskar reellt med 2,5 procent under 2023 till följd av att priser, pensioner och löner ökar i snabbare takt än skatteintäkterna. Om centralbankerna lyckas med inflationsbekämpningen avgör hur världsekonomin kommer att utvecklas framöver. Det innebär också att det är svårt att bedöma hur de finansiella marknaderna kommer att gå resten av året.

Resultat för VGR

Koncernen redovisar ett delårsresultat efter finansiella poster om -564 mkr. Resultatet avviker positivt i förhållande till budget med 328 mkr, men är 306 mkr sämre jämfört med motsvarande period föregående år.

Koncernens underliggande resultat före jämförelsestörande poster uppgår för delåret till -1 165 mkr, vilket avviker negativt i förhållande till budget med 273 mkr. Det underliggande resultatet ger en mer rättvisande bild av verksamheten. Den jämförelsestörande posten uppgår till 601 mkr och avser redovisad värdeökning på de finansiella placeringarna på grund av börsuppgången under årets första månader.

Det är stora ekonomiska utmaningar inom framför allt sjukvården med höga kostnadsnivåer, vad gäller höga personalkostnader främst genom ökat antal anställda och inflationsdrivna pensionskostnader samt ökade kostnader för externt köpt vård, läkemedel och material. Detta syns i bruttokostnadsutvecklingen som är stigande (5,2 procent rullande tolv månadersvärde). Detta kompenseras till viss del av högre skatteintäkter på grund av högre sysselsättning. Därutöver påverkas resultatet av en positiv börsutveckling under årets första månader, vilket gett en positiv värdeutveckling på de finansiella placeringarna.

-1 165 mkr
underliggande
resultat per april

Tabell 3. Komprimerad resultaträkning

	Utfall t.o.m. april	Budget t.o.m. april	Budgetavvikelse	
			belopp	%
Verksamhetens intäkter	5 415	5 164	251	4,9%
Personalkostnader, inklusive inhyrd personal	-14 112	-13 520	-592	4,4%
Omkostnader	-12 428	-12 081	-347	2,9%
Av- och nedskrivningar	-973	-1 006	33	-3,3%
Verksamhetens nettokostnader	-22 098	-21 444	-655	3,1%
Skatteintäkter	17 492	17 340	152	0,9%
Kommunalekonomisk utjämning	2 316	2 173	143	6,6%
Generella statsbidrag	1 946	1 940	6	0,3%
SUMMA skatt, utjämning generella statsbidrag	21 755	21 453	302	1,4%
Verksamhetens resultat	-344	9	-353	-4 015,3%
Finansiella intäkter	645	20	625	3 147,3%
Finansiella kostnader	-865	-922	57	-6,2%
Årets resultat	-564	-893	329	-36,8%

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 5 415 mnkr, vilket är 251 mnkr högre än budget men 948 mnkr lägre än motsvarande period föregående år. Den positiva budgetavvikelsen beror främst på riktade statsbidrag och en positiv utveckling av biljettintäkterna inom kollektivtrafiken. Biljettintäkterna är klart högre jämfört både med budget och föregående år. Detta på grund av ökat resande och krav att påstigning och biljettavisering sker fram inom busstrafiken.

Såld vård

Intäkterna för såld vård uppgick till 786 mnkr vilket är 57 mnkr högre än budget och 106 mnkr högre än samma period 2022. Det är främst Sahlgrenska Universitetssjukhuset som genom specifika avtal med andra regioner i Sverige samt rikssjukvårdsuppdrag inom barnkardiologi, samt hjärt-, lever- och lungtransplantation säljer vård och som ökat sina intäkter.

Biljettintäkter

Intäkterna uppgår till 1 290 mnkr varav 96,5 procent kommer från kollektivtrafiken och resterande 3,5 procent från kulturverksamheterna. Periodutfallet överstiger budget med 14 mnkr samt är 204 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Den positiva utvecklingen förklaras av en fortsatt stabil återhämtning efter pandemin. I april uppgick antalet delresor de tolv senaste månaderna till 316 miljoner, vilket kan jämföras med 355 miljoner innan pandemin i februari 2020 och 208 miljoner när det var som lägst i mars 2021. Återhämtningen förklaras av mer normala och stabila resmönster, men även att nya resenärer söker sig till kollektivtrafiken. Arbetet med intäktssäkring fortgår, bland annat genom påstigning fram med biljettavisering på en stor del av Västtrafiks linjer.

Statsbidrag

De riktade statsbidragen uppgår till 1 273 mnkr, vilket är 251 mnkr högre än budget men 1 177 mnkr lägre än samma period 2022. Avvikelsen mellan utfall och budget för perioden består bland annat av tillskott för statsbidragen till kvinnosjukvård och förlossning, ökad vårdkapacitet samt vaccinationer mot Covid-19 och ökat statsbidrag för kultursamverkansmodellen. Den stora skillnaden jämfört med 2022 beror till största delen på att staten inte längre ersätter regionerna för PCR-tester och antigentester.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 27 513 mnkr, vilket är 907 mnkr högre än budget och 1 930 mnkr högre än föregående år. Avvikelsen avser främst högre kostnader för personal, pensioner och köpt vård, men även ökade kostnader för läkemedel, material och trafik kostnader mot föregående år.

Personalkostnader

Personalkostnaderna inklusive inhyrd personal uppgår till 14 112 mnkr, vilket är 592 mnkr högre än budget och 1 328 mnkr mer än föregående år. En viktig förklaring till kostnadsökningen är att nettoårsarbetarna är fler än föregående år, vilket beror på fler antal anställda och lägre frånvaro. Fler nettoårsarbetare ger ökade kostnader för löner och sociala avgifter. Den höga inflationen har dessutom bidragit till att löneavtalen hamnat på högre nivåer än budgeterat vilket bidrar till ökade lönekostnader. Ökningen av pensionskostnaderna, till följd av ökat prisbasbelopp på grund av stigande inflation, är en annan viktig förklaring till ökade personalkostnader. Kostnaderna för inhyrd personal är på fortsatt hög nivå och uppgår till 267 mnkr, varav 252 avser hälso- och sjukvården.

Tabell 4. Personalkostnader

	Januari – April 2023			2022	
	Utfall	Budget	Diff	Utfall	Diff
Lönekostnader inkl sociala avgifter	11 282	10 997	-285	10 543	-740
Pensionskostnader	2 381	2 229	-152	1 851	-530
Övriga personalkostnader	182	182	0	130	-52
Kostnader för inhyrd personal	267	112	-155	261	-6
Summa	14 112	13 520	-592	12 785	-1 329

Köpt vård

Kostnaden för köpt vård uppgår till 2 321 mnkr vilket är 393 mnkr högre än budget och 118 mnkr mer än motsvarande period föregående år. Det är främst externt köpt sjukhusvård som ökat för att hålla vårdgaranti och klara tillgängligheten. Inom primärvården har kostnaderna för Vårdval Rehab ökat med 30 mnkr jämfört med föregående år samtidigt som de externa kostnaderna för Vårdval Vårdcentral har minskat med 18 mnkr.

Läkemedel

Läkemedelskostnaderna uppgår till totalt 2 175 mnkr och överstiger budget med 26 mnkr. Jämfört med föregående år har kostnader ökat med 150 mnkr. Till största finns kostnadsökningen för läkemedel inom läkemedelsförmån samt smittskyddsläkemedel.

Trafikkostnader

Trafikkostnaderna uppgår till 2 997 mnkr, vilket understiger budget med 17 mnkr och jämfört med motsvarande period föregående år har trafikkostnaderna ökat med 211 mnkr. Ökningen förklaras av den ekonomiska utvecklingen där höga bränslekostnader och höga räntekostnader slår igenom på de index som reglerar avtalen med trafikoperatörerna. Det finns en liten minskning i ökningstakten men från en hög nivå.

Material och varor

Kostnaden för material och varor uppgår till 1 563 mnkr, vilket är en högre nivå än både budget och föregående års utfall. Störst ökning är för sjukvårds- och förbrukningsmaterial, där kostnaderna är 4,2 procent högre än budget. Detta förklaras av att den höga inflationstakten under året har gett ökade kostnader.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna för perioden uppgår till 17 492 mnkr, vilket är 152 mnkr högre än budget och 810 mnkr mer än motsvarande period föregående år. Ökningen beror huvudsakligen på en upprevidering av skatteunderlaget 2022. Ersättningen genom den kommunalekonomiska utjämningen uppgår till 2 316 mnkr, vilket är 143 mnkr högre än budget och 26 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Det generella statsbidraget, läkemedelsförmånen uppgår för perioden till 1 460 mnkr och är i nivå med budget för 2023.

Prognosen för skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning visar en positiv utveckling i förhållande till budgeten med 749 mnkr.

Finansiella intäkter och kostnader

De finansiella intäkterna för perioden är 645 mnkr och de finansiella kostnaderna uppgår till 865 mnkr. De finansiella intäkterna består till stor del av värdeförändringar i de finansiella placeringarna. Inneheten har under perioden haft en värdeuppgång på 601 mnkr, varav 5 mnkr är realiserade. Det kan jämföras med samma period föregående år då placeringarna minskade i värde med 1 792 mnkr. De finansiella marknadernas utveckling ger stor effekt på resultatet eftersom tillgångarna redovisas till marknadsvärde. Värdeförändringar budgeteras inte vilket förklarar den stora avvikelsen mot budget. I de finansiella intäkterna ingår också fondrabatter och utdelningar med 13 mnkr, samt ränta på bankkonton med 24 mnkr.

Den största finansiella kostnaden är värdesäkringen av pensionsskulden, som för perioden uppgår till 828 mnkr, vilket är betydligt högre än samma period föregående år (434 mnkr) till följd av den höga inflationen.

I de finansiella kostnaderna ingår också räntekostnader för lån på sammanlagt 27 mnkr, en ökning från föregående år (8 mnkr) på grund av ett högre ränteläge.

Prognos

Koncernens ekonomiska helårsprognos beräknas till -2 700 mnkr vilket är 840 mnkr lägre än budget. Verksamhetens intäkter visar på en liten total ökning mot budget, vilken utgörs av en ökning av riktade statsbidrag. Verksamhetens kostnader visar på en ökning mot budget med 2 300 mnkr. Kostnaderna för personal avviker i prognosen med 570 mnkr mot budget och för inhyrd personal med 241 mnkr. Kostnaderna för pensionerna har ökat med 459 mnkr mot budget på grund av inflationen. Kostnaden för den köpta vården beräknas fortsätta öka även under resten av året för att hålla tillgänglighet och klara vårdgarantin. Övriga kostnader för trafik, läkemedel, material och varor ökar mot budget, vilket till stora delar orsakas av inflation. Prognosen bygger även på antagande om en oförändrad börsutveckling under resterande del av året.

-2 700
mnkr i prognos

Nettokostnadsutveckling

Med nettokostnader avses totala kostnader (bruttokostnader) med avdrag för verksamhetens intäkter. Medan bruttokostnadsutvecklingen är viktig för att följa den totala kostnadsutvecklingen, är nettokostnadsutvecklingen av betydelse för att förstå den ekonomiska hållbarheten i relation till intäkter från skatt, kommunalekonomis utjämning och generella statsbidrag. Under första tertialen 2023 uppgick verksamhetens kostnader till 27 513 mnkr och de verksamhetsanknutna intäkterna till 5 415 mnkr, vilket ger en nettokostnad exklusive jämförelsestörande poster på 22 098 mnkr. Nettokostnaderna överstiger de samlade skatteintäkterna med 1,6 procent. Nettokostnadsökningen rullande tolv månader är 11,1 procent vilket visar en på en ökning av kostnadsnivån som inte kompenseras av ökade skatteintäkter eller övriga intäkter. De sammanvägda skatteintäkterna har under samma period bara ökat med 4,4 procent. Nettokostnadsutvecklingen har under de två senaste åren varit ökande på grund av högre personal- och pensionskostnader och ökad inflation.

Verksamhetens ekonomiska situation

Hälso- och sjukvård

Den ekonomiska situationen för sjukhusen är mycket utmanande. Under årets första fyra månader har sjukhusen tillsammans en ackumulerad budgetavvikelse på -836 mnkr, främst beroende på fler anställda än budgeterat. Sjukhusen ekonomiska obalanser inför 2023 uppskattades till 2 miljarder kronor. Med anledning av den ekonomiska situationen har regionstyrelsen gett regiondirektören i uppdrag att löpande åiterrapportera den ekonomiska utvecklingen till ägarutskottet och regionstyrelsen och vid behov komma med förslag till beslut för åtgärder.

Sjukhusen har planerat för ett mer normalt produktionsläge under 2023 jämfört med tidigare år, vilka på olika sätt påverkats av pandemin. Under första tertialet 2023 är läget gällande disponibla vårdplatser ansträngt vilket har resulterat i överbeläggningar på VGR:s sjukhus. För att uppnå vårdgarantin är det centralt att sjukhusen utför beställda volymer, samverkar kring ledig kapacitet och nyttjar externa leverantörer enligt plan. Förvaltningarna arbetar även med åtgärder för att öka antalet digitala vårdmöten som har minskat efter pandemin och som ligger avsevärt under måltalet. Detta är ett viktigt område inom omställningen till nära vård.

Flera omvärldsfaktorer påverkar VGR:s ekonomi och därmed sjukhusen. Inflationen medför en hög prisutveckling på många varor och tjänster samtidigt som högre sociala avgifter bidrar till högre personalkostnader. Omvärldsfaktorerna har stor påverkan på ekonomin men är inte hela förklaringen till underskotten. De största avvikelserna mot budget finns på personalsidan där sjukhusen har högre antal nettoårsarbetare och dyrare personallösningar med till exempel övertid och inhyrd personal än planerat.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Delårsresultatet är -465 mnkr och den ackumulerade budgetavvikelsen -367 mnkr, vilket motsvarar -5,4 procent av omsättningen. Avvikelse finns främst inom personalkostnader inklusive bemanning, material och varor samt intäkter. Antal nettoårsarbetare är 387 fler mot samma period föregående år, vilket bidrar till ökade personalkostnader.

Förvaltningens helårsprognos är -899 mnkr, vilket motsvarar 4,4 procent av budgeterade intäkter. Den lagda prognosen förutsätter att åtgärder om cirka 600 mnkr ger effekt på helårsbasis.

NU-sjukvården

Delårsresultatet är -117 mnkr och den ackumulerade budgetavvikelsen -80 mnkr, vilket motsvarar -4,1 procent av omsättningen. NU-sjukvårdens avvikelse finns främst inom personalkostnader inklusive bemanning med -82 mnkr, vilket beror på ökat antal nettoårsarbetare (185 fler än samma period föregående år). En delförklaring till ökningen av nettoårsarbetare är kopplat till övertagandet av Nära specialiserad vård.

NU-sjukvårdens helårsprognos är -150 mnkr, vilket motsvarar -2,6 procent av budgeterade intäkter. Då är hänsyn tagen till åtgärdsprogram motsvarade 95 mnkr.

Södra Älvsborgs sjukhus

Delårsresultatet är -131 mnkr och den ackumulerade budgetavvikelsen -114 mnkr, vilket motsvarar -8 procent av omsättningen. SÄS avvikelse finns främst inom personalkostnader inklusive bemanning med -106 mnkr, vilket beror på ökat antal nettoårsarbetare (76 fler än samma period föregående år).

SÄS helårsprognos är -125 mnkr, vilket motsvarar -2,9 procent av budgeterade intäkter. Detta under förutsättning att åtgärder om 125 miljoner kronor ger effekt på helårsbasis.

Skaraborgs sjukhus

Delårsresultatet är -158 mnkr och den ackumulerade avvikelsen -141 mnkr, vilket motsvarar -8,4 procent av omsättningen. Förvaltningens budgetavvikelse finns inom personalkostnader inklusive bemanning med -81 miljoner kronor, vilket beror på ökat antal nettoårsarbetare (104 fler än samma period föregående år). Övriga kostnader inklusive lokalkostnader, material och varor avviker med -65 mnkr.

Förvaltningens helårsprognos är -375 mnkr, vilket motsvarar -7,5 procent av budgeterade intäkter. Prognosen är justerad från - 450 mnkr då hänsyn är tagen till verksamheternas åtgärdsplaner. Efter april månad uppgår verksamheternas åtgärdsarbete till närmare 40 mnkr varav cirka 25 mnkr reducerar den bedömda obalansen.

Sjukhusen i väster

Delårsresultatet är -157 mnkr och den ackumulerade avvikelsen -133 mnkr, vilket motsvarar -12,5 procent av omsättningen. Förvaltningens budgetavvikelse finns främst inom personalkostnader inklusive bemanning, vilket beror på ökat antal nettoårsarbetare (85 fler mot samma period föregående år samt 236 fler än måltal).

SV helårsprognos är -249 mnkr, vilket motsvarar -7,7 procent av budgeterade intäkter. Åtgärder har konkretiserats motsvarande 265 mnkr, men helårseffekten beräknas till 145 mnkr under 2023. Per april är effekten av åtgärderna cirka 20 miljoner kronor.

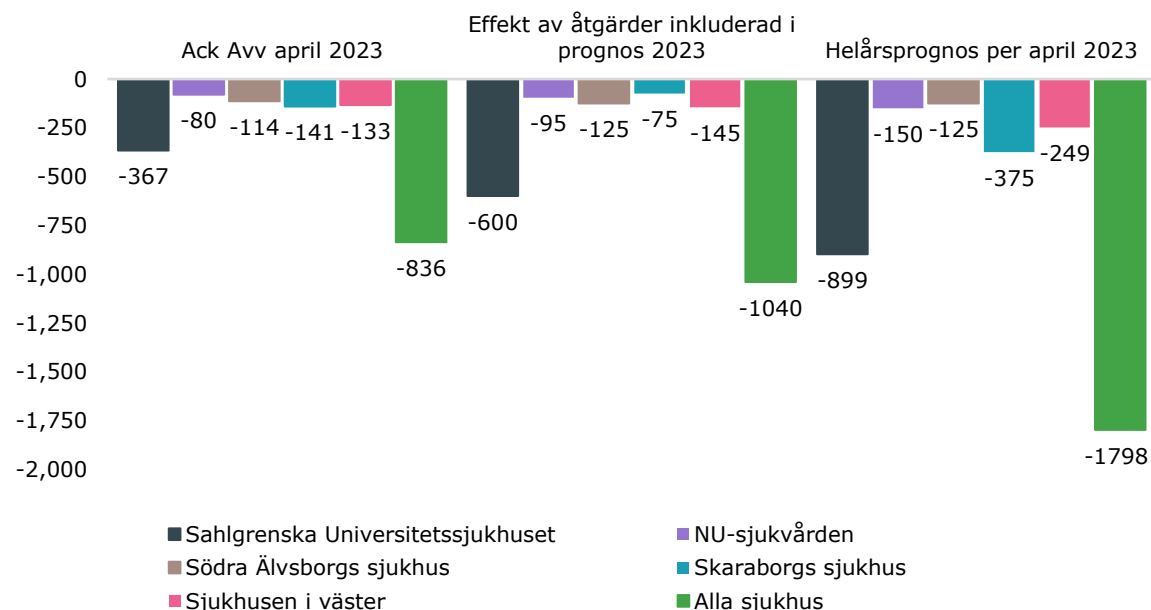
Åtgärder för ekonomi i balans

Redan under 2022 beslutades om åtgärdsplaner på respektive sjukhus för en ekonomi och verksamhet i balans under 2023. Planerna visade att det är omfattande förändringar och prioriteringar som behöver genomföras för att hitta en hållbar ekonomisk situation. Den samlade ackumulerade avvikelsen mot budget tom april för sjukhusen i egen regi är negativ med -836 mnkr och den sammanlagda helårsprognosen är negativ med -1,8 mdkr. Den negativa trenden indikerar på otillräcklig ekonomisk effekt av åtgärder. Vid fortsatt nuvarande ekonomisk utveckling finns risk för ett underskott på drygt -2,5 mdkr.

SU har högst ackumulerad budgetavvikelse, -367 mnkr vilket motsvarar -5,4 procent av deras omsättning. Däremot har Sjukhusen i väster högst procentuell avvikelse med -12,5 procent motsvarande en negativ budgetavvikelse på -133 mnkr. Samtliga förvaltningar har högre personalkostnader med anledning av fler nettoårsarbetare samt höjda sociala avgifter samtidigt som dyra lösningar som inhyrd personal kvarstår. Sjukhusen har 836 fler nettoårsarbetare jämfört med samma period föregående år samt en ökning mot föregående månad. Negativa budgetavvikelser finns även inom andra områden till exempel försäljning av tjänster samt material och varor.

I nedanstående diagram illustreras prognostiserade effekten av planerade åtgärder per förvaltning. Den totala obalansen uppgår till -2,8 mdkr utan åtgärder, varav prognostiserat underskott bedöms uppgå till -1,8 mdkr och effekter av åtgärder bedöms uppgå till 1 mdkr. Det innebär att sjukhusen sammantaget ska omhänderta åtgärder motsvarande 37 procent av den totala obalansen. Att ytterligare sänka kostnadsnivån på kort sikt kan innebära att sjukhuset inte klarar sitt nuvarande uppdrag.

Diagram 6. Ekonomisk effekt av åtgärder per förvaltning 2023 (mnkr)

Närhälsan

De ekonomiska förutsättningarna för vårdcentralerna har förändrats mellan 2022 och 2023. Inflationen medför kostnadsökningar som inte kompenseras fullt ut av uppräknings av verksamhetens ersättning för uppdraget. För delåret uppgår Närhälsans resultat till -35 mnkr mot budgeterade -71 mnkr, men för helåret innebär det att prognosen för vårdcentralverksamheten försämras till -90 mnkr mot budgeterade från -57 mnkr. Rehabverksamheten har fortsatt en prognos på 0 miljoner kronor.

Regionhälsan

Regionhälsan redovisar resultat på -25,1 mnkr, vilket är 1,7 mnkr lägre än budget. Den främsta anledningen till underskottet beror på Sjukvårdens Larmcentral (-9,6 miljoner kronor) vilket beror på ökade kostnader för SOS alarm som enligt avtal tar samtalen som SvLc inte besvarar inom 30 sekunder. För övriga verksamheter beror det försämrade resultatet främst på kostnadsökningar för hyror samt personal. Helårsprognosen för 2023 beräknas till -39,2 mnkr.

Folktandvården

Helårsprognosen är beräknat till 0 mnkr, vilket är en positiv avvikelse mot budgeterat -28 mnkr. Den kraftigt ökande konkurrensen om både medarbetare och kunder/patienter är en stor utmaning. Utvecklingen av patientintäkter är i högsta grad avgörande för prognosen. Perioden fram till april har inneburit en positiv utveckling men det finns en risk för att patienter/kunder kommer att avstå behandling i högre grad än tidigare, på grund av det ekonomiska läget.

Habilitering och hälsa

Förvaltningens utfall är -18 mnkr. Helårsprognosen är beräknat till 0 mnkr, men förvaltningen ser utmaningar att nå detta. Ett antal åtgärder genomförts och ytterligare åtgärder har beslutats och kommer att vidtas under året för att nå ett resultat i balans.

Regional utveckling, kollektivtrafik och kultur

Gällande utförarstyrelser inom regional utveckling, kollektivtrafik och kultur är resultatet per april för de flesta i nivå eller bättre än budget., Undantag är Göteborgs Botaniska trädgård, förvaltningen för kulturutveckling och Göteborgs Symfoniker som visar på negativa ackumulerade resultat efter april.

Göteborgs Botaniska trädgård

Göteborgs Botaniska trädgård visar ett negativt resultat för första tertiet på -0,7 mnkr. Jämfört med budget är detta en negativ avvikelse med 0,2 mnkr. Till största delen avser det oförutsedda kostnader, till exempel maskinreparationer. Till detta kommer även lägre entréintäkter.

Förvaltningen för kulturutveckling

Det ekonomiska resultatet för förvaltningen är +0,7 mnkr. Budgetavvikelsen är -0,7 mnkr. För helåret prognostiserar förvaltningen ett resultat på +/- 0 tkr. Prognosen inkluderar ej Studio västsvensk konservering (SVK). Förvaltningen utgår i denna prognos från att det ekonomiska resultatet för SVK hanteras av regionstyrelsen i väntan på en lösning av huvudmannaskapet för SVK. Prognosen för SVK 2023 är -2,5 mnkr.

Prognosen förutsätter att den beslutad åtgärdsplanen genomförs, förvaltningen har en ekonomisk obalans att hantera som motsvarar 6 mnkr. För externförhyrda lokaler där uppräknigen är kopplad till konsumentprisindex uppgår hyresökningen till drygt 10 procent.

Göteborgs Symfoniker AB

Göteborgs Symfoniker AB visar ett negativt resultat för första tertiet på -1,6 mnkr. Jämfört med budget är detta en negativ avvikelse på -3,5 mnkr.

Prognosen visar ett beräknat årsresultat på -1,45 mnkr. Regionfullmäktige har fattat beslut om att bolaget får använda 5 mnkr i obeskattade reserver för ökade kostnader vid uppstart av turnéverksamheten efter pandemin.

Västtrafik AB

Västtrafik AB redovisat ett ackumulerat resultat som avviker positivt mot budget med 97 mnkr. Västtrafiks biljettintäkter fortsätter utvecklas bra och avviker positivt mot budget (10 mnkr). Kostnadsmassan avviker även den positivt med 65 mnkr. Trafikkostnaderna är i linje med budget trots de prisseffekter som finns. Övriga intäkter samt övriga kostnadslag avviker positivt och mildrar den negativa indexeffekten under perioden. Västtrafik prognostiserar ett positivt helårsresultat på 20 mnkr.

Investeringar

Årets investeringar är budgeterade till 6 797 mnkr. Utfallet per april uppgick till 1 284 mnkr, vilket motsvarar en upparbetningsgrad av 19 procent av årets budgeterade investeringar. Årsutfall prognostiseras till 6 300 miljoner kronor.

Tabell 5. Investeringsredovisning

	Utfall per april	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse
Fastigheter	688	2 877	3 147	-270
Utrustning	527	2 733	2 752	-19
Fordon	69	690	898	-208
Summa	1 284	6 300	6 797	-497

Inom fastighetsområdet förväntas ett lägre utfall i förhållande till budget.

Projektet *Förberedande arbeten Sahlgrenska Life* som är under genomförande står för en betydande del av den prognostiserade avvikelsen till följd av tidsförskjutning i två delprojekt samt lägre anbud i ett av delprojekten.

Fordonsinvesteringar prognostiseras till ett lägre utfall i jämförelse med budget, beroende på en justerad leveransplan för inköp av nya regiontåg. Det finns en uppdaterad leveransplan, och därmed nya förutsättningar för betalplanen som skjuter flera av betalpunkterna framåt i tiden.

Investeringar inom utrustning prognostiseras i nivå med budget vid årets slut. Inom området märks främst en fortsatt eftersläpning gällande utbyte av datorer då centralt ägd IT-utrustning saknar ramavtal. Konsekvensen är att datorutbyten fortsatt är eftersatt i hela VGR. Budgetavvikelsen till följd av eftersläpningen inom PC-utbytet kompenseras av ett ökat utfall inom främst hjälpmedelsområdet.

Inom fastighetsområdet förväntas ett lägre utfall i förhållande till budget.

Projektet "Förberedande arbeten Sahlgrenska Life" som är under genomförande står

för en betydande del av den prognostiserade avvikelser till följd av tidsförskjutning i två delprojekt samt lägre anbud i ett av delprojekten. Förutom ovan nämnda pågår ytterligare investeringsprojekt med påverkan på avvikelser. Framst märks två projekt på Östra sjukhuset "Förlossning och neonatal" och "Ny intensivvårdsavdelning och tryckkammarenhet" och utöver det "Nybyggnation av växthus och besökscentrum hos Botaniska" alla nämnda i form av tidsförskjutningar som innebär lägre utbetalningar 2023.

Pensionsåtagandet

Pensionsåtagandet uppgår för perioden till 52 886 mnkr inklusive löneskatt, varav pensionsavsättningen i balansräkningen utgör 30 041 mnkr och ansvarsförbindelsen 22 845 mnkr.

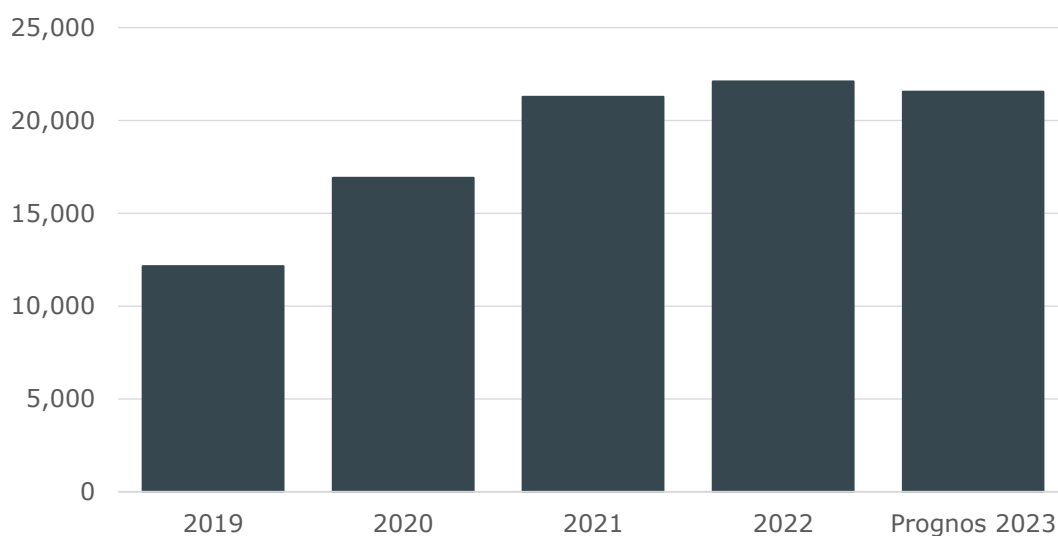
Ansvarsförbindelsen ligger utanför balansräkningen och omfattar pensioner intjänade före 1998. Vid årsskiftet bedöms det samlade pensionsåtagandet uppgå till 52 545 mnkr, fördelat på 30 578 mnkr i pensionsavsättning och 21 967 mnkr i ansvarsförbindelse. Jämfört med 2022 är det en ökning med 5 568 mnkr som till största delen beror på den höga inflationen. Pensionsavsättningen beräknas öka med 5 258 mnkr medan ansvarsförbindelsen ökar med 311 mnkr.

Finansiell kapacitet

Likviditet

Likviditeten, som utgörs av likvida medel på bankkonto och placeringar, uppgår till 24 112 mnkr, vilket är en ökning från årsskiftet med 2 019 mnkr. Likviditeten har påverkats positivt av främst ökade skatteintäkter. Värdeförändringarna i de finansiella placeringarna har påverkat likviditeten positivt med 602 mnkr. Placeringarna av det totala kapitalet utgörs av 5 543 mnkr i aktiefonder, 16 255 mnkr i räntefonder och 2 314 mnkr på bankkonton. Likviditetsprognosen för 2023 är 21 557 mnkr.

Diagram 7. Likviditet (mnkr) 2019–2023

Kapitalförvaltning

Överskottslikviditeten förvaltas i tre portföljer: kassa-, likviditets-, och pensionsportföljen. Principer för hur kapitalet ska förvaltas och skuldportföljen hanteras regleras i finanspolicyn. Likviditetsförvaltningen har 7 procent i aktiefonder och 93 procent i räntefonder. Pensionsportföljen som har en längre placeringshorisont har 43 procent i aktiefonder och 57 procent i räntefonder. Genom extern granskning säkerställs att finanspolicyn följs. I början på året gjordes ett uttag ur korta likviditetsportföljen med 500 mnkr för att klara stora betalningsåtaganden. Likviditeten har sedan ökat och insättningar har kunnat göras i april med 300 mnkr till korta likviditetsportföljen och 500 mnkr till pensionsportföljen enligt politiskt beslut i regionfullmäktig.

Börsåret har varit positivt hittills och världsekonomin inklusive den svenska ekonomin har hållit emot bättre än väntat trots hög inflationen och höjda styrräntor från centralbankerna. Det blev viss finansiell oro i mars när några regionala banker i USA gick i konkurs. Då gick amerikanska myndigheter in med garantier och en finanskris med spridningseffekter till omvärlden kunde undvikas. Den globala och svenska aktiemarknaden har haft positiv utveckling sedan årets början. Det globala indexet (MSCI All Countries) har stigit med 7,1 procent och det svenska breda indexet (SIX PRX) har stigit med 12,0 procent. Aktiefonderna i portföljerna har därmed haft positiv avkastning. På räntemarknaden har de korta räntorna stigit och de långa räntorna har sjunkit något sen årets början, vilket har haft en positiv påverkan på räntefonderna i portföljerna.

Tabell 6. Kapitalförvaltning

	Marknadsvärde	Årets avkastning (%)
Kassaportfölj	2 276	0
Likviditetsportfölj (kort och lång)	10 736	1,9
Pensionsportfölj	11 100	4,0
Totalt	24 112	2,9

Skuldförvaltning

Sedan 2018 har VGR en skuldportfölj, vilken startade med emissionen av en grön obligation på 1 mdkr. Under 2019 tog VGR över spårvagnsverksamheten från Göteborgs stad och enligt beslut från regionfullmäktige kan investeringar i spårvägen ske med extern upplåning på från Kommuninvest. Lånen via Kommuninvest uppgick vid årets början till 5 245 mnkr. Eftersom likviditeten har varit god har inga nya lån beslutats för 2023. Under året förfaller 1 640 mnkr, varav 340 mnkr ska refinansieras och 1 300 amorteras. Vid ingången av 2023 var skuldportföljen 6 245 mnkr och hittills har 85 mnkr amorterats. Skuldportföljen per april är 6 160 mnkr och snitträntan är 1,39 procent i portföljen.

Tabell 7. Skuldportfölj

Område	
Utestående skuld	6 160 mnkr
Snittränta	1,39%
Räntekostnad (senaste 12 mån)	64 mnkr
Genomsnittlig räntebindning	1,9 år
Kapitalförfall inom 1 år	2 110

God ekonomisk hushållning

Balanskravsresultat

Balanskravsresultat fastställs för varje enskilt år och beräkningen utgår från prognosen för Västra Götalandsregionen exklusive koncernbolagen. Prognosen för årets resultat enligt balanskravet är negativt och uppgår till -3 307 mnkr. Balanskravsresultatet redovisas efter justering för den orealiserade värdeuppgången i kapitalplaceringarna med 598 mnkr, samt återföring av tidigare års realiserade värdeförändringar i sålda innehav, vilket i april är 3,0 mnkr som ska återföras. Regionen har inga tidigare underskott att täcka, men prognosen visar att balanskravet för helåret inte klaras.

Enligt kommunallagen 11 kap 12 § skall ett negativt resultat regleras under de närmast följande tre åren om inte fullmäktige fattar beslut om att reglering inte skall göras med motivering om att det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt balanskravsresultat kan exempelvis vara om en kommun eller region har byggt upp det egna kapitalet. De senaste årens stora överskott har gett Västra Götalandsregionen en förstärkt finansiell kapacitet och möjlighet att stå emot tillfälliga ekonomiska påfrestningar utan att den långsiktiga betalningsförmågan urholkas. Sedan 2016 har soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen förbättrats med 36 procentenheter. Nettolikviditeten utvecklas positivt och bruttokostnadsutvecklingen har sjunkit. Sammantaget är det rimligt att hantera det negativa balanskravet som orsakats av den tillfälliga pensionskostnads-ökningen genom underskott. Även om en tillfällig underbalansering är motiverad för 2023 och 2024, är det av viktigt att Västra Götalandsregionen därefter återgår till en ekonomisk förvaltning med positiva resultat och en fortsatt förbättrad soliditet.

Finansiell rapportering

Finansiell rapportering

Resultaträkning

Mnkr	Januari - April				Helår	
	Utfall 2023	Budget 2023	Utfall 2022	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022
Patientavgifter	513	494	474	1 482	1 458	1 425
Såld vård	786	729	681	2 277	2 171	2 098
Försäljning av varor och tjänster	540	745	507	1 982	2 215	1 633
Riktade statsbidrag	1 273	1 022	2 450	3 353	3 063	5 800
Biljettintäkter	1 290	1 276	1 086	3 752	3 656	3 495
Övriga intäkter och bidrag	1 012	898	1 166	2 762	2 690	3 072
Summa verksamhetens intäkter	5 415	5 164	6 363	15 609	15 253	17 523
Personalkostnader inklusive inhyrd personal	-14 112	-13 520	-12 785	-40 558	-39 282	-36 722
Köpt vård	-2 321	-1 928	-2 203	-6 632	-5 779	-6 314
Direkta trafik kostnader	-2 997	-3 015	-2 786	-9 131	-8 970	-8 612
Köp av tjänster	-1 174	-1 203	-1 568	-3 598	-3 594	-4 192
Läkemedel	-2 175	-2 149	-2 024	-6 668	-6 550	-6 316
Material och varor	-1 563	-1 499	-1 354	-4 807	-4 484	-4 679
Lämnade bidrag	-636	-732	-539	-1 877	-2 161	-1 879
Lokal- och energikostnader	-764	-782	-688	-2 518	-2 465	-2 356
Övriga kostnader	-799	-773	-692	-2 538	-2 433	-2 163
Summa verksamhetens kostnader	-26 540	-25 602	-24 639	-78 327	-75 718	-73 234
Avskrivningar och nedskrivningar	-973	-1 006	-945	-3 088	-3 041	-2 921
Verksamhetens nettokostnader	-22 098	-21 444	-19 221	-65 806	-63 506	-58 631
Skatteintäkter	17 492	17 340	16 682	52 340	52 019	50 427
Kommunalekonomisk utjämning	2 316	2 173	2 290	6 948	6 519	6 869
Generella statsbidrag	1 946	1 940	1 875	5 839	5 820	5 670
Summa skatt, utjämning, generella statsbidrag	21 755	21 453	20 847	65 127	64 358	62 966
Verksamhetens resultat	-344	9	1 626	-679	852	4 334
Finansiella intäkter	645	20	43	738	59	123
Finansiella kostnader	-865	-922	-1 927	-2 759	-2 771	-2 866
PERIODENS RESULTAT	-564	-893	-258	-2 700	-1 860	1 591

Kassaflödesanalys

Mnkr	2023 jan-apr	2022 jan-apr
Löpande verksamhet		
Periodens/årets resultat	-564	-258
Investeringsbidrag	-20	-20
Avskrivningar, nedskrivningar	973	945
Utrangeringar	7	8
Orealiserade kursförändringar	-597	1 153
Upplösning bidrag infrastruktur	15	15
Avsättningar	1 756	1 236
Reavinster/-förluster sålda anläggningstillgångar	-3	-49
Reavinster/-förluster sålda finansiella tillgångar	-5	153
Kassaflöde från löpande verksamhet före förändring av rörelsekapital	1 562	3 182
Förändring rörelsekapital		
Ökning(-)/minskning(+) förråd	38	-11
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	1 350	369
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	-149	-649
Övriga rörelsekapitalpåverkande poster	10	15
Kassaflöde från löpande verksamhet	2 811	2 905
Investeringsverksamhet		
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	-1 303	-1 678
Försäljning av immateriella och materiella anläggningstillgångar	11	56
Investering i finansiella tillgångar	-1 864	-3 290
Försäljning av finansiella tillgångar	1 044	2 208
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-2 112	-2 705
Finansieringsverksamhet		
Ökning(-) långfristiga fordringar	-	-
Minskning(+) långfristiga fordringar	-	-
Ökning(+) långfristiga skulder	-	950
Minskning(-) långfristiga skulder	-112	-23
Justering för årets aktiverade investeringsbidrag	20	20
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-91	948
KASSAFLÖDE	607	1 148
Ingående likvida medel	1 703	2 962
Utgående likvida medel	2 309	4 110

Balansräkning

Mnkr	2023 april	2022 Bokslut
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar	1 031	975
Materiella tillgångar		
- Byggnader och mark	24 431	24 142
- Maskiner och inventarier	10 165	10 187
- Finansiell leasing	612	620
Finansiella anläggningstillgångar	1 054	1 054
Summa anläggningstillgångar	37 293	36 978
Bidrag till infrastruktur	294	309
Omsättningstillgångar		
Förråd	536	574
Kortfristiga fordringar	5 956	7 306
Kortfristiga placeringar	21 802	20 391
Kassa och bank	2 309	1 703
Summa omsättningstillgångar	30 604	29 973
Summa tillgångar	68 192	67 261
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Årets resultat	-564	1 591
Resultatutjämningsreserv	165	165
Övrigt eget kapital	14 787	13 196
Summa eget kapital	14 388	14 952
Avsättningar		
Avsättningar pensioner	27 075	25 320
Övriga avsättningar	4 381	4 380
Summa avsättningar	31 456	29 700
Skulder		
Långfristiga skulder	7 307	7 418
Kortfristiga skulder	15 041	15 190
Summa skulder	22 348	22 609
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	68 192	67 261
Ansvarsförbindelse pensioner	22 845	21 656

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN